

★A★S★D★

OBSAH 4. ČÍSLA 19. ROČNÍKU - 1987

Ve znamení Harmagedonu
Odpočinek pod jhem
Útěcha pro chybníci
Uvěřili jsme v Ježíše Krista
jako Božího Syna

Víra ★ Řekla Bohu ANO
Bible a černý obelisk
Jíst a žít zdravě —
jak se to dělá?

Manželské desatero
Tady se píše o tobě
Telefonujete Pánu Ježíši?
U pramene ★ Moje
Telegram

Vy se ptáte — my odpovídáme
Kdo uvidí Boha? ★ Láska léčí
Matematika a naše víra

ZNAMENÍ DOBY

POSVÁTNÝ DAR ŽIVOTA

K 1. lednu 1987 vstoupil v platnost nový zákon o umělém přerušení těhotenství. Je pozoruhodné, jakou odezvu vyvolalo jeho zveřejnění, u některých věřících značně negativní, přestože zákon neřeší otázku — interrupce — ano či ne, nikoho k ničemu nenutí, pouze dává určité možnosti. To podstatně nové na novém zákonu je jen to, že o přerušení těhotenství již nerozhoduje komise, ale sama žena. Vychází se z mezinárodně uznávané zásady, že svobodně rozhodovat o svém mateřství je nezadatelným právem ženy.

I my, věřící, s touto zásadou můžeme s výhradou souhlasit. Člověk dostal možnost spolurozhodovat o vzniku nového života. Nevěříme však, že člověk dostal právo svobodně rozhodovat o jeho zániku.

Na základě Písma rozumíme, že plod je sice novým životem, ale také součástí matčina těla a ta nemá svobodu se svým tělem naložit jak sama rozhodne. „Či snad nevíte, že vaše tělo... máte od Boha? Nepatříte sami sobě! Bylo za vás zapláceno výkupné. Proto svým tělem oslavujte Boha.“ (1 Kor 6,19) A dále, plod má přece svůj genetický kód, svůj krevní oběh, je tedy novým životem, i když ještě zcela závislým na matce. Písmo nás učí, že každý nový život je novým Božím stvořením již v lůně matky. (Job 31,15; Ž 139,13)

Tento pohled je i některými křesťany označován jako přehnaně jednostranný, příliš zjednodušující. Argumentují tvrzením, že zárodek v raném stadiu — shluk několika buněk, se nedá srovnávat s lidskou bytostí, s jejími nezadatelnými právy — především na život. V této souvislosti se uvádí i jediný biblický text, který se týká potratu — 2 Moj 21,22-25. Poukazuje se na to, že Písmo činí rozdíl mezi zmařením života plodu a matky. I když zde rozdíl bezpochyby je, dlužno poznamenat, že se nejedná o úmyslnou interrupci na základě svobodného rozhodnutí a už vůbec nelze text použít jako argument pro tvrzení, že plod ještě není lidskou bytostí. Nechceme se nechat strhnout vírem staletých sporů, zde můžeme hovořit o lidské osobě s právem na život od okamžiku prvního nádechu nebo prvních pohybů, či od okamžiku početí atd.

Hodnota daru lidského života není stanovena stupněm organizovanosti buněk, ale spočívá v samém daru života. Hodnota člověka je dána tím, k čemu byl stvořen a čím se může stát — Božím dítětem. Proto máme posvátný dar života v úctě.

Ještě o jednom právu se v souvislosti s novým zákonem hovoří — o právu dítěte být chtěným. Dítě má právo na víc než být chtěným, než na právo narodit se, žít a přežít. Dítě má právo na život — pokojný, láskyplný, šťastný. Dříve než se podílíme na vzniku nového života, musíme si s plnou zodpovědností uvědomit, že je naší křesťanskou povinností našim dětem takový život spoluvytvářet a chránit.

M. KYSILKO

VE ZNAMENÍ HARMAGEDONU

Tajemné slovo Harmagedon (kralický Armagedon), které apoštol Jan uvedl v knize Zjevení, vyvolává různé představy. Lidé pátrají po jeho významu a naplnění. Ve válkách, které otráasají světem, se ptají: „Je to Harmagedon?“

Nedávno náš denní tisk zveřejnil svérázný výklad některých politiků a teologů. Pro ně je Harmagedon válečným konfliktem mezi Východem a Západem na konci světa. Tato rozhodující velkolepá bitva se má odehrát na Blízkém východě. Někteří náboženští vůdci, vedoucí činitelé, ale i prostí věřící si myslí, že válečný konflikt mezi Východem a Západem je posledním bojem mezi silami dobra a zla. Tento boj se má odehrát ještě za současné generace v severním Izraeli, v údolí Jezreel u Megidda. Zapojí se do něj armády světových velmocí USA, SSSR, Číny, Japonska a další. Stručně řečeno, tento populární výklad vidí harmagedonský boj jako politicko-náboženský konflikt mezi Východem a Západem na území Izraele. Pro novináře bývá Harmagedon synonymem obrovské katastrofy nebo jaderné války, která zničí lidstvo a bude znamenat konec světa.

Jako věřící lidé nemůžeme dát na názory lidí, ale na přepelné Boží slovo. Bible nás přece varuje před politizováním náboženských událostí. Co to vlastně je Harmagedon?

V bibli se o Harmagedonu píše jen na jednom místě. Protože se slovo „Harmagedon“ vyskytuje jen jednou, musíme v kontextu oddílu, kde se tento pojem používá, najít základní informace. Slovo „Harmagedon“ se objevuje v kapitole, která popisuje Boží soud nad světem ve formě sedmi posledních ran. Termín „Harmagedon“ se vyskytuje v šesté ráně. Bible líčí tuto ránu takto:

„Šestý anděl vylil svou nádobu na velikou řeku Eufrat: a její voda vyschla, aby byla připravena cesta králům od východu slunce. A hle, z úst draka i z úst dravé šelmy a z úst lživého proroka vystoupili tři nečistí duchové, podobní ropuchám. Jsou to duchové ďábelští, kteří činí zázračná znamení. Vyšli ke králům celého světa, aby je shromáždili k boji v rozhodující den všemohoucího Boha. „Hle, přicházím nečekaně jako zloděj! Blaže tomu, kdo bdí a střeží svůj šat, aby nechodil nahý a nebylo vidět jeho nahotu!“ Shromáždil je na místo, zvané hebrejsky Harmagedon.“ (Zj 16,12-16)

DUCHOVNÍ BOJ

Sledujme události Harmagedonu ze

širších souvislostí. Biblická teologie rozvádí koncept velkého sporu mezi Kristem a satanem. Drama velkého sporu začalo v nebi vzpourou satana a přeneslo se na naši zemi pádem člověka do hříchu. Bible představuje boj, který svádí Bůh s ďáblem a který pokračuje mezi Kristovými následovníky a satanovými následovníky. Satan se snaží zničit věc Božího království. Nebojuje jen proti Bohu, ale i proti Božímu lidu a Božímu zákonu. V bibli je tento boj proti Božímu lidu popisován jako „válka proti svatým“. Těmito slovy se zobrazuje pronásledování Boží církve. Písmo však líčí Krista jako Vítěze, protože jeho vítězství bylo dobyto a jednou provždy zajištěno na Golgotě. Tím však spor nekončí. Poražený v boji pokračuje, mobilizuje všechny síly a jeho aktivita vrcholí těsně před druhým příchodem Pána Ježíše Krista. Při druhém doslovném viditelném příchodu Ježíše Krista jako Krále králů a Pána pánů okusí satan a jeho následovníci hořkost totální porážky. Kristus vysvobodí svůj věrný lid a dá mu věčný život. To je radostná zpráva Písma o Kristově vítězství a vítězství jeho lidu.

Boj mezi Kristem a satanem, silami dobra a zla, následovníky Krista a následovníky satana, je duchovním zápasem. Věřící proto potřebují duchovní výzbroj. Kristoví následovníci nemají žádné jiné zbraně než výzbroj, kterou popisuje apoštol Pavel v listu Efezským:

„Oblečte plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat ďáblovým svodům. Nevedeme svůj boj proti lidským nepřítelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla. Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát. Stůjte tedy „opásání kolem beder pravdou, obrnění pancířem spravedlnosti, obutí k pohotovosti službě evangelium pokoje“ a vždycky se štitem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého. Přijměte také „přilbu spasení“ a „meč Ducha, jímž je slovo Boží“. (6,11-17)

Tento duchovní boj je v pozadí bitvy Harmagedon. Bible používá termíny: vojsko, válka, boj, nepřítelství a zbroj a chce jimi přiblížit podstatu duchovního boje. Na známém chce vysvětlit neznámé a na hmotném duchovní.

Podle bible je Harmagedon závěrečným duchovním zápasem v dějinách lidstva, je označen jako „boj v rozhodující den všemohoucího Boha“ (Zj 16,14b). „Rozhodující den všemohou-

cího Boha“ není nic jiného než druhý příchod Pána Ježíše ve slávě Otce. Harmagedon je boj, jehož součástí a dovršením je viditelný příchod Pána Ježíše. Zřetelně to ukazuje spojení šesté a sedmé rány. V šesté ráně je svět shromážděn k boji a v sedmé ráně se odehrává vlastní boj Harmagedon.

Na jiném místě v knize Zjevení Jana se zobrazuje druhý příchod Pána Ježíše válečným výjevem: „Za ním (za Kristem) nebeská vojska na bílých koních, oblečená do bělostného čistého kmentu.“ (19,14) Jinde se hovoří o tom, že na zemi jsou lidé, kteří „budou bojovat s Beránkem, ale Beránek je přemůže, protože je Pán pánů a Král králů.“ (17,14)

KDE JE HARMAGEDON?

Kde se má odehrát vrcholná rozhodující bitva mezi Dobrem a Zlem? Kde leží bitevní pole?

Podle populárního výkladu je bitevním polem údolí Jezreel na území Izraele. Tvrdí se, že Harmagedon je jméno malé obce, pahorek nebo návrší Megidda v Izraeli. Je třeba zdůraznit, že všechny snahy o zeměpisné určení místa jsou pouze pokusem o výklad biblického textu a nejsou geograficky odůvodněné, protože zeměpisné místo s názvem „Harmagedon“ neexistuje. Většina populárních výkladů ztotožňuje údolí Jezreel s místem Harmagedon.

Jestliže harmagedonský boj je jen jiným názvem krize těsně před druhým příchodem Pána Ježíše a samotného příchodu, pak je zřejmé, že Harmagedon je celosvětovým bojem, protože 2. příchod Pána Ježíše je celosvětovým příchodem (Zj 1,7; Mat 24,27). Ve Zj 16, 14 čteme, že „duchové ďábelští vyšli ke králům celého světa, aby je shromáždili k boji.“ V zorném úhlu prorockého slova tedy není jen území Izraele, ale celý svět.

HORA MEGIDDO

Vlastní slovo „Harmagedon“ se vyskytuje v 16. verši: „Shromáždil je na místo, zvané hebrejsky Harmagedon.“ Jan psal Zjevení řecky, ale zde používá hebrejštinu. Hebrejský termín „Harmagedon“ se skládá ze dvou slov „har“ a „magedon“. Hebrejské „har“ znamená „hora“ a „magedon“ znamená podle většiny vykladačů město „Megiddo“ (kralický Mageddo). Megiddo bylo významné starobylé město na úpatí hory Karmel. Dnes leží v sutinách. U Megidda docházelo v minulosti k rozhodujícím bitvám, protože město leželo na strategicky důležitém

místě. Máme věřit, že v závěrečné bitvě dějin se armády celého světa shromáždí do údolí Jezreel, na území přibližně 40 km dlouhém a 30 km širokém?

Slovo „Harmagedon“ znamená do slova přeloženo „hora Megiddo“. Hora s takovým názvem neexistuje. Podíváme-li se však na mapu Palestiny, okamžitě zjistíme, že jediná hora, která leží u Megidda, je **hora Karmel**. Myslí Jan na horu Karmel, když používá hebrejský termín „Harmagedon“? V bibli nemáme text, který by to přímo dokládá.

Obdobným případem však jsou „vody Megiddo“ (Soud 5,19). Co označují? V Debořině písni se zcela zřetelně ztotožňují s potokem Kíšon, který protéká Jezreelským údolím. (Porovnej Soud 5,21 s 5,19) Podobně jako „vody Megiddo“ tekly u Megidda, tak i „hora Megiddo“ — použitím analogie — se musí nacházet u Megidda. Jedinou horou u Megidda je hora Karmel. Slovo „Harmagedon“ je šifrou pro horu Karmel.

Recké slovo „topos“, které se vyskytuje v 16. verši a překládá se slovem „místo“, se dá také přeložit slovy jako „podmínka“, „postavení“, „situace“, „úřad“ apod. Verš šestnáctý se tedy dá volně přeložit: „Shromáždil je do situace hory Karmel.“ To nás vede k typologickému výkladu.

SITUACE HORY KARMELE

Situace harmagedonského boje je podobná situaci hory Karmel. Která událost z biblického hlediska nejvíce „poznámeneala“ horu Karmel? Prorok Eliáš tam bojoval s falešným náboženstvím. Stál sám proti čtyřem stům padesáti Baálovým prorokům a čtyřem stům prorokům Ašeřiným. V tomto dramatickém boji se jednalo o pravou bohoslužbu a autoritu na jedné straně a nepravou bohoslužbu a autoritu na straně druhé. Hora Karmel byla vrcholem boje s nepravým náboženstvím. V tomto zápase šlo o to, zda Bohem je Hospodin, nebo Baál. Eliáš řekl: „Jak dlouho budete poskakovat na obě strany? Je-li Hospodin Bohem, následujte ho, jestliže Baál, jděte za ním...! Když to všechno lid spatřil, padli na tvář a volali: „Jen Hospodin je Bůh! Jen Hospodin je Bůh!“ (1 Král 18,21-39)

Co je podstatou falešného náboženství? „Zásada, že se člověk může spasit pomocí vlastních zásluh, je základem všech pohanických náboženství.“ (Ellen Whiteová, TV 20) Podstatou sporu je tedy otázka po zdroji spásení. Spasí mne Bůh v Kristu, nebo se mohu zachránit sám?

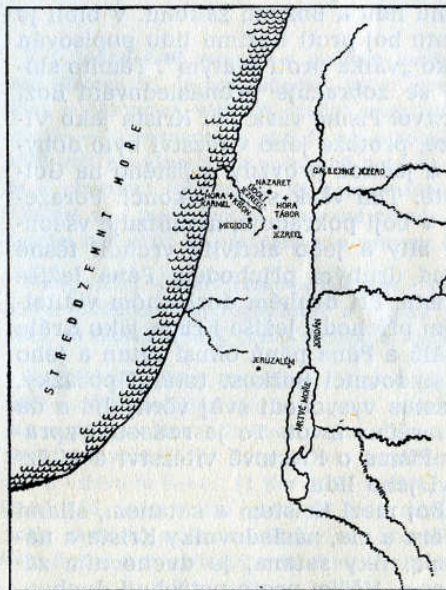
Eliáš je předobrazem Krista. Na Karmeli došlo k Božímu soudu. Tak jako za Eliáše nakonec zahynuli všichni falešní proroci (1 Král 18,40), tak v boji Harmagedonu, tj. při druhém příchodu Pána Ježíše, zahynou všichni Boží nepřátelé. Harmagedon — „rozhodující den všemohoucího

Boha“ je dnem porážky pro draka, šelmu a falešného proroka (viz Zj 19, 19-20), kteří se nechali ovládat dábel-skými duchy. Harmagedon je pro ně dnem soudu.

Harmagedon je tedy třeba vykládat typologicky. Označuje konečné střetnutí Krista a jeho následovníků s Antikristem a jeho následovníky. Bůh vysvobodí svůj lid, Kristus je vítěz a jeho lid se nemusí ničeho bát. „Když Bůh je s námi, kdo proti nám?“ (Řím 8,31) Od lásky Kristovy nás nemůže nic odloučit. (Řím 8,35-39)

KNIHA SYMBOLŮ

Uvědomme si, že kniha Zjevení Jan je knihou mnoha symbolů a obra-

zů. Za těmito obrazy a symboly stojí skutečnosti zcela určité a konkrétní. Například symbolem Beránka není popisován kus skotu, ale Kristus, který se obětoval za člověka na Golgotě. Termín Babylón neoznačuje starodávné město, ale falešný náboženský systém.

Přestože události Harmagedonu jsou popisovány obrazným jazykem, neznamená to, že je to pouze neviditelný a symbolický boj. Situace hory Karmel je skutečná a opravdová.

V prorocké zvěsti bible pozorujeme dva pohyby. Sledujeme, jak Bůh shromáždí svůj lid (Zj 14,6-13; 18,4), ale také jak satan shromáždí své následovníky (Zj 16,13.14). Jeho následovníků není málo, protože je psáno: „celá země v obdivu šla za tou šelmou.“ (Zj 13,3) Duchové ďábelští (okultismus, spiritismus) shromáždí svět ke konečnému postoji proti Bohu. Drak (pohanství), šelma (nábožensko-politická mocnost, která bojuje proti Bohu, Božímu lidu, Božímu zákonu) a falešný prorok (církve, které byly věrny Bohu, ale postupně odpadly) se poddali satanskému vlivu (Zj 16,13.14) a bojují proti Bohu a Božímu lidu. Duchové ďábelští připravují

ji národy pro situaci hory Karmel, dokonce dělají zázraky (16,14). Nakonec je Babylón plný démonů (Zj 18, 2-3).

Každý člověk je vtažen do harmagedonského boje a bude buď na jedné, nebo na druhé straně. Spor věků spěje ke svému vrcholu. Bůh ukončí smutné dějiny tohoto světa, aby otevřel novou světlou kapitolu (Zj 21-22). Kristus zvítězí, protože už zvítězil na golgotském kříži.

VYSCHNUTÍ EUFRATU A KRÁLOVÉ OD VÝCHODU SLUNCE

Potřebujeme si ještě objasnit dvě otázky: Co je to vyschnutí Eufratu a kdo jsou králové od východu slunce. Jestliže slova jako Babylón, Beránek, drak, šelma, falešný prorok a Harmagedon jsou symboly (obrazy, šifry), pak můžeme předpokládat, že i Eufrat je symbolem. Řeka Eufrat tekla přes Babylón a byla pro město zdrojem jistoty a bezpečí. Podle Herodota Kýros v roce 539 př. Kr. dobyl Babylón tak, že Eufrat odvedl do umělého řečiště mimo Babylón. Když řeka „vyschla“, vtrhla perská armáda řečištěm do města. Bylo to slavné vítězství během jediné noci.

Tyto skutečnosti nás znovu vedou k typologickému výkladu. Kýros je předobrazem Krista (Iz 45,1-2). Kristus poráží na hlavu tajemný duchovní Babylón (Zj 17-19). Řeka (vody) symbolizuje v proroctví zástupy a národy (Zj 17,15). Eufrat jsou lidé, kteří Babylón — onen duchovní falešný systém — podporovali, poslouchali a ctili (Zj 13,3.4.8). Vyschnutí Eufratu představuje to, že se dřívější ctitelé nyní staví proti svým učitelům a duchovním vůdcům, kteří je učili lži (Zj 17,16).

Kdo jsou králové od východu slunce? Dějinně to byl Kýros a jeho armády, které porazily Babylón a osvobodily Boží lid. Prorocky je to přicházející Kristus a jeho andělé (Zj 19, 14-16).

KDO PŘEŽIJE HARMAGEDON?

Ten, kdo se připraví. V čem spočívá tato příprava? Na to odpovídá v našem základním oddíle sám Kristus: „Hle, přicházím nečekaně jako zloděj! Blaze tomu, kdo **bdí a střeží svůj šat**, aby nechodil nahý a nebylo vidět jeho nahotu!“ (Zj 16,15)

Dnešek je dnem přípravy. Už brzy nastane situace hory Karmel, harmagedonský duchovní boj. Na straně vítěze bude ten, kdo s Kristem žije dodnes. Bez vítězství dnes, nebudeme vítězi potom. Při druhém příchodu Pána Ježíše bude záležet na tom, jak se kdo připravil. Jaká příprava, takový výsledek (viz Kristova podobenství o deseti družičkách a svatebním šatu — Mat 25,1-13; 22,1-14). Proto Kristus říká, že šťastný je ten, kdo bdí a střeží svůj šat. Jestliže má střežit svůj šat, znamená to, že jej musel předtím obléct! Co je tím šatem? Nic jiného

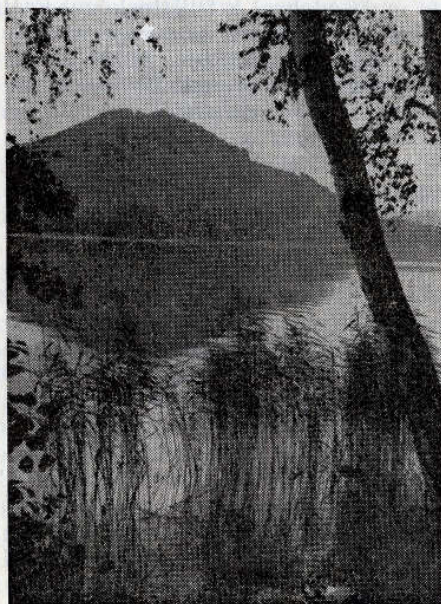
než Kristova spravedlnost. Ten, kdo oblékl Kristovu spravedlnost, Krista miluje a poslouchá. Kristus je pro něho vším. Takový člověk nejen Krista přijal, ale také jej následuje a zůstá-

vá s ním v kontaktu každý den. Nejde jen o to, abychom „oblékli Krista“, ale abychom stále zůstali „oblečeni v Kristu“. Je třeba uchovat tento Kristův šat čistý.

Žiješ denně s Kristem? Na které straně budeš stát v harmagedonském boji, „na hoře Karmel“, při druhém příchodu Pána Ježíše?

JIRÍ MOSKALA

ODPOČINEK POD JHEM

Náš život silně poznamenává únava, a tím touha po odpočinku. Ať pracujeme fyzicky nebo duševně, po určité době musíme s prací přestat a odpočívat. Z vlastních zkušeností však víme, že někteří lidé vydrží pracovat bez odpočinku déle, jakoby jim vůbec neubývalo sil. Žasneme nad člověkem, který pravidelně čile pracuje, zatímco jiní ještě odpočívají nebo už zase odpočívají. V takových případech se přirozeně ptáme: „Odkud ten člověk bere tolik síly?“ — Ale je to vždy jen otázka síly? Není náhodou tajemství jeho vytrvalosti skryto ještě v něčem jiném než v jeho tělesné kondici? Sami dobře víme, že nezáleží jen na síle, nýbrž také na elánu, chuti a motivaci k práci. Nebyl to právě onen elán a myšlenka, která vedla mnohé velikány našeho světa k úžasným výkonům? Otázku si můžeme položit také obráceně: Jsou-li lidé z práce hned unavení, není to snad proto, že jim chybí chuť k práci?

Ať už jsme unavení z čehokoli, všem unaveným posílá vzkaz i Pán Ježíš. On jednou řekl: „Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce; a naleznete odpočinutí svým duším. Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží.“ (Mat 11,28-30) Ježíšova slova v nás nejprve vyvolávají otázku: „Koho to vlastně Ježíš k sobě zve? Jaké odpočinutí nabízí? Je to vůbec řešení pro dnešního unaveného člověka?“

Moje babička má doma na stěně malý obraz právě s tímto textem. Jako malý chlapec jsem si vždycky říkal: „Není to hezké? Dědeček s babičkou přijdou vždy večer tak unavení z práce a přečtou si onen biblický verš. Ježíš jim dá odpočinek a zítra mohou opět do práce.“ Je však takové chápání správné? Přišel Ježíš mezi nás jen proto, aby mohl těžce pracujícím zajistit tělesnou úlevu? Nestačí snad všem fyzicky unaveným poradit správný režim dne, posilující spánek a vydatné jídlo? Je k tomu zapotřebí smrti Ježíše Krista nebo křesťanské víry?

Ježíš Kristus se nestal člověkem jen proto, aby mohl oslovit tehdejší pracující a říct jim, aby u něj odpočívali po tvrdé práci. Slíbil, že v něm najdou „odpočinutí svým duším“! To znamená, že oslovil lidi, kteří mají problé-

my nemateriálního charakteru. Mluvil k těm, kteří byli ovlivněni farizejskou filozofií, že věčný život a odpuštění hříchů mohou dosáhnout jen pomocí pečlivě promyšlených skutků, které nutno konat přesně, v určenou dobu, za určitých okolností a pokud možno hodně často. Vytvořili složitý zákonický systém, který musel každého upřímně věřícího člověka zmalo-myslnět, pokud ho vůbec nepřivedli k zoufalství. Farizeové zatěžovali lid tak velkými břemeny, že je vlastně nikdo z lidí nemohl unést. Zasloužit si u Boha milost svými činy je absolutně nemožné.

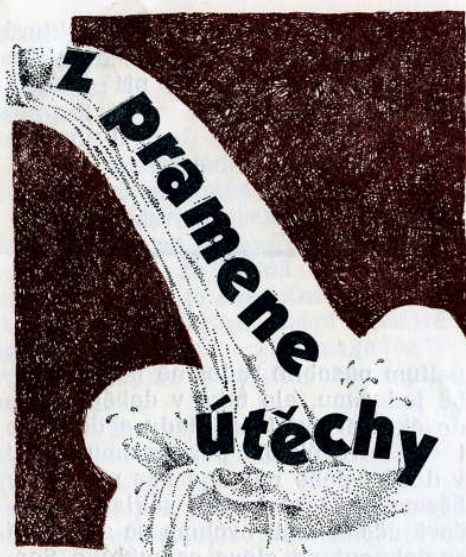
Právě v této situaci vyslovuje Ježíš tak ulehčující prohlášení. Toto evan-

gelium působilo radostně nejen v době judaismu, ale také v dobách středověké církevní nadvlády a dokonce i v novověkém puritanismu. Je-li v dnešní době někdo z nás utlačován břemeny, které nemají základ v Ježíšově učení, měli bychom se s radostí spolehnout na slova samotného Spasitele a nenechat si nakládat neúnosná břemena. Tento výrok má stále osvobozující sílu. Ježíš nikdy nezamlčoval lidské slabosti, ale také je nikdy nezvěčňoval. Spravedlivým životem a nevinnou smrtí Božího Syna může být změněn jakýkoliv životní omyl i celý náš přirozený stav.

Jak Ježíš osvobozuje? Jedná se o absolutní uvolnění od mravních závazků, jak tomu rozuměly některé filozofické směry? Osvobozuje nás Ježíš od biblických morálních zásad, jak se to učí a děje v mnoha letničních kruzích? Text praví, že ani Ježíš nevymaňuje totálně ze jha zákona. Evangelium nehlasá nicnedělání. Osvobozuje nás sice od neúnosného jha skutkaření, kdy nevíme, zda jsme už udělali pro Boha dost, ale nenechává nás úplně nezapřažené. „Vezměte na sebe jho,“ říká! Uvědomujeme si, co to znamená? Víme, že i život křesťana je život pod jhem? Ovšem jaké je to jho? „Vezměte na sebe **mé** jho,“ zdůrazňuje Ježíš. To už není jho všelijakých náboženských vůdců a učitelů, kteří každou chvíli pod pláštěm evangelia přinesou zase další nový „zákon“, o kterém tvrdí, že je podmiňkou spasení. Ježíšovo jho nemusí nikdo vláčet jen proto, aby nevzbuzoval podezření, že není pravověrný. Ježíš zve ke způsobu života, který neznudí, protože má pravý smysl a cíl. Díky Ježíši Kristu můžeme zprostředkovat věčné hodnoty Boží lásky a ospravedlnění. Tato práce může být konána kým-koliv a různými způsoby. Nikoho však neunavuje. Naopak, působí radost, dává člověku smysluplnou hodnotu i reálnou naději na věčnost. Konkrétní nasměrování k takové práci máme v Ježíšově výroku: „Cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“ (Mat 25,40)

Každý z nás si může vybrat, pod jakým jhem chce sloužit. Ježíš si přeje, aby co nejvíce lidí poznalo a zakusilo pravdu jeho slova. Duchovní vztah ke Kristu určuje skutečnost, zda nás budou znavovat jha lidských názorů a nálad, anebo zda prožijeme pozhledání ve službě Stvořitele a Pána vesmíru.

DUŠAN KUČERA

ÚTĚCHA PRO CHYBUJÍCÍ

Bible podává základní pravdy potřebné k radostnému životu. Popisuje zkušenosti věřících mužů a žen, abychom se z jejich života mohli učit. Nejsou to však životopisy zidealizovaných světců. Setkáváme se zde s lidmi z masa a krve, kteří měli mnoho nedostatků. Někdy klesali, ale v Boží síle opět povstávali; malomyslněli, ale vírou a modlitbou nabývali nové odvahy.

Mojžíš byl jedním z nich. Učil se čtyřicet let trpělivosti, ale když izraelský národ reptal, ztratil trpělivost a zapomněl vyvýšit Boha. Místo aby promluvil, uhodil ve zlosti do skály, která symbolizovala Boha. Za tento hřích nevešel do zaslíbené země, ale jen ji uviděl zdaleka.

Ani kolem Petrovy hlavy se v bibli neskví gloriola. Poznáváme v něm upřímného apoštola Ježíše Krista, který byl o letnicích naplněn Duchem svatým a na jehož kázání se tisíce obrátily k Bohu. Písmo však zaznamenává i Petrův pád, když v nejkritičtější chvíli přísahal, že nezná Ježíše z Nazareta. Evangelisté se zmiňují také o dalších Petrových nedostacích a slabinách.

Jakub a Jan byli opravdovými Kristovými následovníky, ale když Krista nepřijala samaršská žena, žádali Ježíše, aby mohli v Božím jménu svolat na nevděčnický oheň z nebe. Spasitel jim však musel říci: „Nevíte, čího jste ducha!“ (Luk 9,55)

Ve Starém zákoně se setkáváme s jednou z nejpozoruhodnějších biblických postav — s králem Davidem. Byl pastýřem, ale i statečným bojovníkem, který dokázal zabít Goliáše. Byl i hudebníkem, zpěvákem a skladatelem duchovních písní. Bible znamená z jeho života skvělé zkušenosti a velká vítězství. Zároveň podává zprávu i o stinných dnech jeho života, z kterých se máme rovněž učit.

Písmo popisuje nejedno smutné období jeho života. Když přišel David se svými muži k městu Sicelechu, viděl, že je vypáleno a že jejich ženy, synové a dcery jsou zajati. David i vše-

chen lid, který byl s ním, se dali do hlasitého pláče a plakali až do úplného vysílení... Davidovi bylo velmi úzko. Lid se domlouval, že ho ukamenuje. Všechny lid byl totiž rozhořčen, každý pro své syny a dcery.“ (1 Sam 30,3-6) Co zlého provedl, že ho chtěli ukamenovat?

David bojoval v zájmu Izraele, ale od krále sklízel nevděk. Byl ve stálé nejistotě. Králova zášť vzrůstala. David se nikdy neodvážil vztáhnout ruku proti „pomazanému Hospodinovu“. Trpělivě snášel protivenství, ale teď se domníval, že bude lépe, když uteče k Filištinským. Proto se se svými šesti sty muži odebral k filištinskému králi Achisovi. Neobrátil se o radu k Bohu, šel svou vlastní cestou. Achis ho přijal, protože obdivoval Davidovu statečnost. Jeho ješitnosti lichotilo, že Hebrejec hledá u něho ochranu. David se zde cítil jistý před zradou. Přišel sem s celou svou rodinou, se vším, co měl. Bylo mu vyhrazeno městečko Sicelech.

David si málo uvědomoval, že proti němu bojuje silnější nepřítel než Saul, totiž nepřítel spasení. Ten proti němu šval izraelského krále. Chtěl zničit Davida. V té době vrcholilo zlé dílo Saula, který stál před bojem s Filištinskými. Žádal o radu a pomoc, ale „Hospodin mu neodpovídal ani skrze sny ani skrze urim ani skrze proroky.“ (1 Sam 28,6) Dostal se úplně pod moc nepřítelů spasení a vyhledal věštkyni v Endor — okultistku, která vyvolávala duchy. Chtěl skrze ni navázat spojení se zemřelým prorokem Samuelem. Věštkyně mu zprostředkovala spojení se světem temnoty. Písmo učí: „Živí totiž vědí, že zemrou; mrtví nevědí zholat nic...“ (Kazatel 9,6) „Řeknou vám: Dotazujte se duchů zemřelých a jasnovidců... Což se lid nemá dotazovat svého Boha? Na živé se má ptát mrtvých? K zákonu a svědectví!“ (Iz 8,19.20) Satan prostřednictvím okultistky nejdříve chytře káral Saula pro jeho nevěrnost vůči Bohu a pak mu zvěstoval, že příštího dne padne se svými syny v boji. To se také stalo, protože Duch Boží Saula opustil.

Nepřítel spasení chtěl přivést i Davida ke stejnému konci. Achis očekával, že s ním potáhne proti Saulovi. David byl v tísnivé situaci. Králi předstíral věrnost, ale v duchu prosil Boha o pomoc. Jak by mohl bojovat proti vlastnímu národu, jehož zájmy celý život hájil a pro něž trpěl? A tu sám Bůh svým Duchem ovlivnil filištinská knížata, která donutila krále Achise, aby Davida nebral s sebou do boje. David lhal králi, že se nerad vrací. Jeden hřích plodil druhý, jedna neupřímnost druhou.

Ani věřící člověk není uchráněn možností pádu. V Písmu čteme: „Kdo si myslí, že stojí, ať si dá pozor, aby nepadl.“ (1 Kor 10,12) V podobné situaci byl apoštol Petr. Také on mohl padnout jako Jidáš, který zradil Krista. Neměl k tomu daleko. Když sliboval, že nezradí svého Mistra, Pán mu řekl: „Šimone, Šimone, hle, satan si vyžádal, aby vás směl tříbit jako pšenici. Já jsem však za tebe prosil, aby tvá víra neselhala.“ (Luk 22,31.32) Také Petr lhal podobně jako kdysi David. Zapřísahal se, že nezná Ježíše z Nazareta. Tentýž Kristus, který se modlil za Petra, stál i při Davidovi v kritické situaci jeho života a neopustil ho. Nepřítel spásy nás vede k netrpělivosti a chce nás odvést od spolehnutí na Boha právě ve chvíli, kdy Pán Bůh hodlá při nás uskutečnit něco velkého. Právě v takové chvíli nás chce strhnout zpět. David totiž měl brzy nato být prohlášen za krále; apoštol Petr se měl brzo stát úspěšným kazatelem k záchraně mnoha tisíců Židů i pohanů. Ani my se nemáme nechat zmalomyslnit nepochopením nebo pronásledováním vycházejícím třeba i z řad věřících, jak tomu bylo v případě Davidově.

Po třidenním putování přišel David se svými muži do Sicelechu. Městečko však bylo vypáleno a zrušeno. Amalechitští využívali Davidovy nepřítomnosti a pomstili se mu za výpravy, které podnikal na jejich území. Vydrancovali nestřežené město, vypálili je, odvěkli všechny ženy a děti a odnesli, co se odnést dalo.

David zde stál se svými muži. Všichni hoře plakali, i vojáci, kteří se nikdy nebáli smrti! Najednou hledají kameny, aby ukamenovali svého vůdce. Všichni si mysleli jedno: „Zklamal jsi na celé čáře! Jsme žebráci. Připravil jsi nás o ženy a děti, o naše rodiny. Měl bys zemřít!“

David sám byl politováníhodný. Také on ztratil všechno, co mu bylo na zemi drahé. Saul ho vyhnal z vlasti. Filištínští ho poslali zpět z válečné výpravy. Amalechitští vypálili město, kde bydlel. Jeho rodina byla odvečena. A nyní mu jeho věrní muži hrozí ukamenováním. „David však našel posilu v Hospodinovi, svém Bohu.“ (1 Sam 30,6b) Chybující dítěto Boží se může vždy obrátit k Tomu, který ještě nikdy neodmítl pokornou prosbu.

David nejdříve vyznal Bohu své hříchy a upřímně litoval, že v kritické době trpělivě nečekal, až Hospodin zasáhne a přispěje mu na pomoc. Modlil se podobně jako kdysi Jakob, který čekal, že se mu jeho rozhněvaný bratr Ezau pomstí za lež a neupřímnost: „Bože mého otce Abrahama... nejsem hoden veškerého tvého milosrdenství

Uvěřili jsme v Ježíše Krista jako Božího syna

a vši tvé věrnosti ... Vytrhni mne prosím z ruky mého bratra, z ruky Ezauovy, neboť se ho bojím, aby nepřišel a nezahubil mě.“ (1 Moj 32, 10-12) Bůh zachránil Jáкова a ovlivnil srdce jeho bratra. Podobnou zkušenost učinil i David. Prostřednictvím kněze Abiataru se mu dostalo od Hospodina odpovědi, že má se svými muži honit lupiče, že je dohoní, všechny zajaté ženy a děti přivede, přinese všechno, co ukradli. Přesně tak se stalo. David se radoval se svou rodinou a všichni muži se opět přimkli k Davidovi, „muži podle srdce Božího“.

Prorok Izaiáš píše: „Všichni jsme zbloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou.“ (Iz 53,6) Není věřícího, který by ve svém životě nebloudil nebo neprojevil nedostatek víry. Neschvaluje tím sebemenší uchýlení se od Božích cest, ale vzbuzuje to v nás pocit pokory. S plnou důvěrou se obracíme k Pánu o pomoc, o odpuštění vin. A nakonec prožíváme novou radost jako David.

Tato starozákonní zkušenost je vzpruhou pro ty věřící, které obviňuje svědomí, že přestoupili Boží zákon a nešli přímou cestou pravdy. „Hospodin je slitovný a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný; nepovede pořád spory, nebude se hněvat věčně. Nenacládá s námi podle našich hříchů, neodplácí nám podle našich nepravostí... Jako se nad syny slitovává otec, slitovává se Hospodin nad těmi, kdo se ho bojí. On ví, že jsme jen stvoření, pamatuje, že jsme prach.“ (Žalm 103,8-10.13.14)

Bible představuje lidi nedokonalé, kteří prožili proměnu k dobrému a byli celý život závislí na Boží milosti. To by mělo povzbudit každého, kdo je nespokojen sám se sebou, aby se mohl vírou a láskou přimknout k svému Bohu a zakusit vysvobození v každé tísnivé situaci, kterou si sám navodil.

MILOSLAV ŠUSTEK

Historickou skutečnost, že Ježíš Kristus žil na počátku našeho letopočtu, nelze vyvrátit. Vedle obsažných evangelijních zpráv nacházíme o něm zmínky i v několika nebiblických pramenech. Lidé dokonce na celém světě potvrzují nechtě jeho existenci psaním data s letopočtem, který vychází od Krista.

V naší úvaze se tedy nebudeme zabývat Ježíšovou historičností, ale soustředíme pozornost na otázku jeho božství, protože právě ono zpochybňuje někteří lidé stále znovu a znovu. Vždyť tato otázka je středem křesťanského učení. Kdyby Ježíš Kristus nebyl Bohem, pak by celé křesťanské náboženství bylo největším klamem a zcela jistě by se již dávno zhroutilo. My jsme však křesťané, protože jsme poznali a uvěřili, že Ježíš Kristus je Boží Syn.

V předcházejících úvahách jsme obhajovali zásadu, že skutečná víra nevyžaduje slepé přijímání nepodloženého, ale opírá se vždy o jistá svědectví, která může přijmout i rozum. Této zásady se budeme držet i nyní.

Mnozí lidé o Pánu Ježíši buď vůbec nic nevědí, anebo vědí jen velmi málo. Mají předsudky a zkreslené názory, protože se vůbec o něj nezajímali. Jak se ovšem takovým jednáním ochuzují! Vždyť nezaujatý přístup k biblí otevírá nevídané obzory. Evangelia nám odhalují obraz živé osobnosti, protože v nich před námi Kristus žije, myslí, jedná, cítí, pláče a raduje se. V evangeliích se setkáváme s tím, „před nímž musí člověk ztichnout a říci: Ano, to je skutečně on, kterého jsem hledal.“ (E. Brunner)

Bylo by chybné domnívat se, že Ježíšův obraz vykresluje až Nový zákon. Jeho základní schéma a náčrt jsou zachyceny již ve Starém zákonu dávno před jeho příchodem a vstupem do lidské rodiny.

Když se francouzský vědec a filozof Pascal seznámil se starozákonními proroctvími na Ježíše Krista, napsal: „Kdyby jen jediný člověk předpověděl čas a způsob příchodu Ježíše Krista a kdyby Ježíš Kristus přišel shodně s tímto proroctvím, byla by v tom božská síla. Ale tu je mnohem více: je tu řada mužů, kteří po čtyři tisíce let trvale a bez proměny vystupují jeden po druhém, aby předpovídali tentýž příchod.“

Chceme-li tedy opravdu zjistit, kdo Ježíš skutečně je, musíme přistoupit i ke Starému zákonu, který nám podává jeden z důkazů, že očekávaný a

v Betlémě narozený Mesiáš byl Boží Syn. Co je nám v Novém zákonu ukázáno jako plně rozvinutý květ, to nacházíme ukryto ve Starém zákonu jako v semenu.

Kdosi trefně napsal, že „bible je neocenitelná kniha, protože se v ní setkáváme s Bohem v osobě Ježíše Krista. Starý zákon zachycuje Ježíšovu postavu, Nový zákon kreslí jeho tvář. Svatoří Nového zákona jsou evangelia, neboť zde hledíme přímo do Ježíšových očí.“ K tomuto vyjádření můžeme dodat, že evangelia jsou jedinečným záznamem jeho slov. V nich se nám představuje a my se tak dovídáme přímo z jeho úst, že nám nabízí dary, které jinde nelze získat: „Já jsem chléb života... Já jsem světlo světa... Já jsem vzkříšení i život... Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne.“ (Jan 6,35; 8,12; 11,25; 14,6)

Před nedávnem jsme četli v denním tisku, že v Římě souzený atentátník na papeže Jana Pavla II. se vydával za Ježíše Krista. A není první, kdo o sobě něco takového prohlašuje. Pochopitelně, podobným lidem nikdo nevěří a oni sami obyčejně končí v ústavech pro duševně choré. Pročítáme-li však evangelia, setkáváme se neustále s Ježíšem, který o sobě prohlašuje, že je Mesiáš, Boží Syn, a přece tyto jeho výroky nepůsobí nepravdivě. On totiž za vším, co říká, stojí celým svým životem a sílu svých myšlenek i ducha potvrzuje mocnými skutky. Jeho vliv nelze v žádném případě označit za vliv svůdce.

Když promluvil, museli jeho nepřátelé přiznat, že „nikdo nikdy tak nemluvil.“ (Jan 7,46) A když ho nakonec postavili před soud, museli sehnat falešné svědky, kteří se zkompromitovali svým podvodným svědectvím. Římský místodržící Pilát si veřejně umyl ruce a prohlásil Ježíše za spravedlivého, stejně jako ho neodsoudil ani Herodes, který na něm ne našel žádnou vinu. Jidáš ho zradil, ale nakonec před sebevraždou v zoufalství vrátil peníze, které dostal za svůj podlý čin, a vyznal: „Zradil jsem nevinnou krev.“ (Mat 27,3) A římský voják, držící pod Ježíšovým křížem stráž, zděšeně zvolal: „Tento člověk byl vskutku spravedlivý.“ (Luk 23,47) Nenajdeme ani nástin toho, že by Ježíš někdy klamal, a proto máme důvod plně věřit všemu, co učil.

Svou božskou moc potvrdil také mocnými činy. Po vyčerpávajícím dnu spí Ježíš unaven v ložce, zatímco

učedníci zoufale zápasí s rozbouřeným mořem. Vzápětí však povstává a přikazuje větru i vlnám, aby se utišily. Lidé kolem žasnou a kladou si otázku: „Kdo je to, že ho vítr i moře poslouchají?“

Tato otázka zaznívá od oné chvíle po všechna staletí. „Kdo je to?“ — táží se všichni, kteří se k Ježíši neobrací slepě zády, ale mají odvahu setkat se s ním, vyslechnout jeho slova a zahledět se na jeho činy. A tato otázka nemusí zůstat nezodpovězena. Vždyť máme nejenom tyto, ale i další důvody, proč můžeme věřit, že Ježíš je Bůh. Anglický spisovatel Ch. Bovee napsal: „Odmítneme-li všechny Kristovy zázraky, máme před sebou stále ještě zázrak největší — Krista samého.“ A vynikající anglický kazatel a spisovatel John Stott k tomu dodává, že „Ježíš se narodil celkem přirozeně, ale jeho početí bylo nadpřirozené. Zemřel jako každý jiný člověk, ale byl vzkříšen jako nikdo jiný. Toto podivuhodné početí a vzkříšení ukazuje na jeho božství.“

Kristovo zmrtvýchvstání je dalším důkazem jeho božství a on sám se na tento důkaz často odvolával. Jeho zmrtvýchvstání je svědecky potvrzené, a proto nemáme důvod o něm pochybovat. Nepochybujme o něm,

i když je to událost zcela ojedinělá. Její výjimečnost je biblí vysvětlená: Odplata za hřích je smrt; a protože všichni zhrěšili, jsou všichni poddáni zákonu smrti. Ježíš jediný byl bezhříšný, a proto zvítězil nad smrtí a hrobem. Kdyby se nebyl postavil na naše místo a nevzal na sebe naše hříchy, nemusel by nikdy zemřít. Smrt postoupil dobrovolně a z lásky k nám. Proto hovoříme o jeho smrti na Golgotě jako o oběti, a ne o popravě. A jestliže za nás vzal toto těžké břemeno, abychom mohli znovu získat ztracený život, proč by neměl své dílo na naší záchraně dokončit? Mohl Bůh přinést větší důkaz svého zájmu o nás, než byla Golgota? Kristova smrt na kříži je zárukou, že Bůh odpouští naše hříchy. Jeho zmrtvýchvstání potvrzuje, že hrob pro nás nemusí být konečnou stanicí, jestliže přijmeme jeho oběť. Jako vstal on z hrobu, vstaneme i my. A tím, že vstoupil na nebesa, ukázal nám, že těžiště a cíl našeho života není zde na této hříchem porušené zemi.

V úvodu jsme si připomenuli skutečnost, že víra nevyžaduje slepé přijímání něčeho nepodloženého, ale opírá se o svědectví, která může přijmout i rozum. K tomu chci ještě dodat, že víra v Ježíše Krista se opírá

o hmatatelný důkaz — o osobní zkušenosti s ním.

Pán Ježíš nám zanechal slib: „Až budu povýšen od země, všechny potáhnu k sobě.“ (Jan 12,32) A on svůj slib skutečně plní. Byl mezi námi jako člověk, zemřel za nás, vstal z mrtvých, vrátil se tam, odkud k nám přišel, a se všemi, kteří ho přijímají jako svého Spasitele, udržuje živé spojení. Nevěřícímu se toto tvrzení zdá jistě nadsazené a nemožné. Určitě namítne: Jak je možné udržovat spojení s někým, koho nevidím?

Odpovím příkladem: Chlapci pouštěli na podzim draky. Každý radostně hleděl vzhůru a těšil se, když toho svého viděl co nejvýše. Jen jeden chlapec mezi nimi držel v ruce kolík s napjatou šňůrou jako ostatní, ale hlavu měl skloněnou k zemi. Nemohl totiž toho svého draka vidět, protože byl slepý. Když mu kdosi položil otázku, proč pouští draka, kterého nevidí, vzrušeně odpověděl: „Nevidím ho, ale cítím, jak mne táhne!“

Ani my dnes svým zrakem Pána Ježíše nevidíme, protože hřích nás oslepil. Držíme však ve své ruce jeho slovo — biblí, ke které nás váže provaz víry, a cítíme, jak nás táhne.

JIRÍ DREJNAR

Už minule jsme si položili otázku, co je to víra. Jenže pak jsme si kladli další otázky a na některé jsme se pokoušeli odpovědět obšírněji. Pro odpověď na původní otázku nakonec zůstalo místo sotva ve dvou odstavcích. Možná, že by teď stačilo odcitovat větu z filozofického slovníku napsanou pod heslem víra: „V běžném slova smyslu chápeme víru jako přesvědčení o správnosti vědeckých závěrů, hypotéz, které se nedají ještě v daném momentě dokázat experimentálně.“ V podstatě můžeme s větou souhlasit, ale věřícím lidem se vyjádření bude zdát asi příliš povšechné. Bez takové víry se dá přece žít a věřící vyznává, že „bez víry však není možné zalíbit

se Bohu...“ (Žid 1,6) Že by byla ještě jiná víra?

Vzpomínám na svého kamaráda Mirka. Jeho zlaté ruce byly známé po celé šachtě. Nějaký čas jsem s Mirkem pracoval. Samozřejmě, že nám někdy zbyla chvíle, abychom si spolu povykládali. Mluvili jsme o ledačems. Došlo i na můj světový názor, na mou víru. Ne, kdepak, Mirek se mi vůbec nevysmíval. Jen na konci jednoho takového rozhovoru, když už jsme spěchali na výjezd k těžní jámě, zvedl své těžké široké mozolnaté ruce a prohlásil: „Jendo, věřím jen těmhle rukám. Co s nimi neudělám, to nemám.“ Dobře si na tu větu pamatuji. Mrzelo mě, že jsem nebyl schopen nějak odporovat. Mirkovy ruce byly skutečně zlaté. Já se svými rukama jsem si vedle něj připadal jako nemožný učeň.

S Mirkem jsem už potom nepracoval. Přešel na náročnější, lépe placenou práci. Snad uběhly tři čtyři roky. Potkali jsme se v čekárně před ordinací závodního lékaře. Mirek seděl na bíle natřené židli. Ruce mu bezvládně visely z opěradel. Právě mu potvrdili vyměření invalidního důchodu. — Nemoc z povolání. — Svěřil se mi, že vrátil plány na stavbu rodinného domku a prodal pozemek. „S těmahle rukama, Jendo, už nic pořádného neudělám,“ řekl. Hned jsem si vzpomněl na jeho vztážené ruce tenkrát v podzemí i na větu, která zůstala bez odpovědi. Byl bych pokrytec, kdybych nepřiznal, že jsem měl urči-

tý pocit zadostiučinění. Jenže na pocity nemá člověk tolik dát, a tak jsem se ho snažil potěšit. Nakonec mi stejně řekl: Ta tvoje víra je dobrá jen pro slabochy, ale takový ubožák já zase nejsem.

Myslím, že touto větou Mirek vyslovil názor celé řady lidí. Často jsou věřící označováni jako slabochi. Jeden moudrý muž, žijící v minulém století, prohlásil: „K odmítnutí víry v Boha je třeba velké síly.“ Podotýkám, že věděl, co říká. Sám byl ateista.

Čekáte, že se teď budu bránit? Stejně jako tenkrát před Mirkem i teď vyznávám, že jsem slabý, a proto věřím. Nemám dost síly na to, abych uvěřil, že jsem dílem náhody. Raději věřím, že jsem život obdržel jako dar od Boha. Nemám sílu věřit, že mi patří jen těch několik okamžiků v celé věčnosti. Proto raději věřím, připouštím, i když trochu prospěchářsky, že zdejší život je jen nepatrným zlomkem toho, co mne teprve čeká.

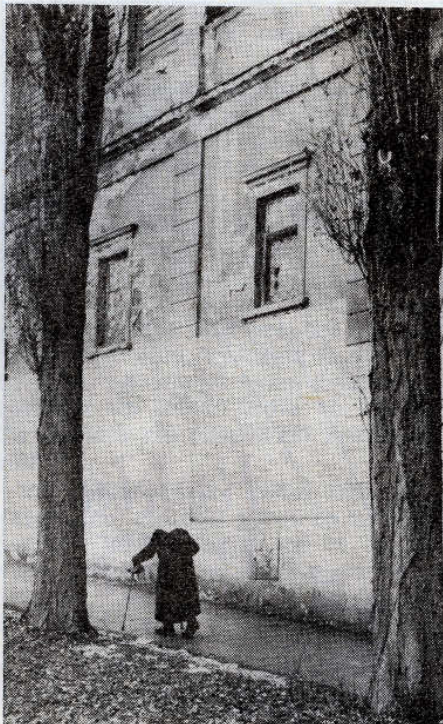
Věřím v Boha. Věřím v někoho, kdo nás ve všem daleko převyšuje. Věřím v někoho, kdo udržuje zákonitosti vesmíru, ale rozumí i srdci každého

z nás. Jenže člověk to často chápe jako vměšování, jako útok na svou vlastní suverenitu. Domnívám se, že tady tkví nejnepřekonatelnější překážka víry člověka. Ne, nechci nikomu sahat do svědomí, ale nejsou některé důvody pro nevěru jen mistrně promyšlené výmluvy zahánějící obavy z odpovědnosti za své jednání před někým, kdo stojí daleko výš než my? Možná patříte k těm, kteří díky vlastním zkušenostem nemají odvahu věřit. Říkáte, že jste museli upustit už mnohokrát od „stoprocentně prokázaných“ hypotéz? Je vám vlastnější pochybovat než věřit? Všechno je relativní, a tak spolehnout na víru je příliš riskantní?

Někteří lidé si kladou podmínky pro svou víru: „Kdyby Bůh udělal nějaký zázrak, tak bych uvěřil.“ Takovou podmínku si stavěli lidé dávno před námi. V evangeliu Janově je napsáno, jak to dopadlo: „Ačkoli před nimi vykonal tolik znamení, nevěřili v něho.“ (Jan 12,37)

Co je to víra? Kralický překlad bible říká, že víra je „...mocné dílo Boží“ (Kol 2,12). Jinými slovy, víra je dar. Správně také chápeme, že dárce je Bůh. Tím je vyjádřena naprostá závislost věřícího člověka na Bohu ve všech oblastech života. Zní to paradoxně, ale ve víře anebo, chcete-li, v závislosti člověka na Bohu je jeho největší síla.

Víra tedy není jako talent, který se dědí po rodičích. Víra, stejně jako talent, se však může rozvíjet a růst. Víru není možné získat jako vysokoškolský titul, ale — podobně jako hledání moudrosti — víra člověka obohacuje.

Víra není zaklínadlem zažehnávajícím každou nemoc, ale dává sílu i v čase nepohody a trápení.

Možná, že se vám to bude zdát jen jako slovní hříčka, ale já ještě vidím obrovský rozdíl mezi věřením v Boha a věřením Bohu. Ve výrazu „víra v Boha“ cítím něco až nepříjemně statického. Můžeme věřit v Boha, a taky nemusíme. Takový postoj s námi nic nedělá. Naopak věřit Bohu znamená, že se jedná o aktivní vztah k Bo-

hu ze strany člověka. Je to odpověď na Boží obdarování. Na tom velmi záleží. Jen tak má totiž víra smysl. Teď slyším za zády všudypřítomnou otázku moderního člověka: „Jak to funguje?“ Docela prostě. Věřit někomu znamená dobře jej znát.

Michelangelo patří k všeobecně známým umělcům vrcholné renesance. Už méně lidí ví, že i Michelangelo byl věřící. Někdo zpochybňuje dokonce jeho víru tím, že přece sdílel všeobecně vžitě názory doby a věnoval se především malování, sochaření či náčrtům plánů na svatopetrskou kopuli v Římě. Docela rád přenechám spory o Michelangela povolanějším. Mám však po ruce několik veršů z Michelangelových sonetů. Vyjadřují několik slovy to, na co jsem já potřeboval takovou spoustu vět. Michelangelo měl na to skoro devadesát let, aby poznal, co je v životě skutečně hodnotné. A i když by někdo mohl namítnout, že z básně je cítit stařecká únavu, já si dovoluji tvrdit, že je v ní velká, byť stařecká, moudrost. Moc bych si přál, aby Michelangelovo poznání se stalo i vašim poznáním, přestože nesochaříte, nemalujete, ale třeba usazujete okapové roury nebo se zítra chystáte operovat člověka.

„Teď teprve vidím, jaký to byl klam, ta představa, dle níž jsem viděl stále v umění svoji modlu, svého krále, ta touha, již se člověk ničí sám... Už ani malba ani sochaření nezhojí duši, jež po lásce touží. Já poznal jsem, že větší lásky není nad Lásku z kříže, která lidem slouží.“

JAN BARTA

Telefonujete Pánu Ježíši?

„...tak ahoj, a ještě jednou děkuji.“ Maminka zavěsila sluchátko telefonu. „Pozdravuje tě babička, Zuzanko,“ volala na malou holčičku, která si v pokoji hrála s panenkou. „Mami, mami... já chci taky telefonovat!“ žadonila Zuzanka a běžela do předsině, kde na polici ležel telefon. Moc ráda mluvila do telefonu. Zvlášť ráda volala tatínkovi do práce nebo babičce na druhý konec města.

„Ale to nejde, už jsem zavěsila a stojí to moc peněz. A vůbec, s kým bys chtěla mluvit“, snažila se žadatelku odradit maminka.

„Já chci zatelefonovat Pánu Ježíši!“ překvapila maminku Zuzanka. „Pánu Ježíši? To je ovšem něco jiného, ale na to přece nepotřebuješ telefon. K němu můžeš volat zadarmo a kdykoli.“

Teď zase byla překvapená Zuzanka. Maminka jí totiž nikdy nedovolila samotné telefonovat.

„A co jsi chtěla Pánu Ježíši povědět?“ vyrušila maminka holčičku z přemýšlení.

„No, chtěla jsem mu říct básničku, co jsme se v sobotu učili. Ale jak to, že můžu Pánu Ježíši telefonovat, kdy chci, a nic to nestojí? Jak se to dělá?“

„Když si, Zuzanko, klekneš, je to jako bys

zvedla telefonní sluchátko. Zavřeš oči, aby tě nic nerušilo, a pak už můžeš Pánu Ježíši říct, co potřebuješ.“

Děti, telefonujete často Pánu Ježíši? On bude rád, když mu povíte, z čeho máte radost nebo co vás trápí. Měly byste mu také za všechno poděkovat, nejenom za jídlo, ale i za maminku a tatínka, za hezký den, za kamarády, za to, že máte svou postýlku, ve které můžete každou noc spát. Všechny děti se nemají tak dobře jako vy. Také můžete Pánu Ježíši říct básničku jako Zuzanka nebo mu zazpívat. Proč ne? On je rád, když mu děti zpívají. Pán Ježíš vás má moc rád, a proto vám také chce odpovídat. Víte jak? Vezměte si do ruky bibli, kousek si přečtěte a přemýšlejte o tom. Pán Ježíš nám nechal napsat celou velkou knihu. Je v ní spousta zajímavých věcí. Dočtete se v ní, co pro nás Pán Ježíš udělal, abychom mu jednou už nemuseli telefonovat, ale viděli ho a osobně s ním mluvili v krásné nové zemi, kterou pro nás připravuje.

Děti, telefonujete často Pánu Ježíši? Modlíte se k němu? Zuzanka mu teď volá často a moc ráda.

D. N.

Řekla Bohu ANO

Stát se matkou Mesiáše byla výsada, po které toužila již první žena v ráji. Byla zklamána a po ní mnoho dalších. Bůh stále nenaplnoval své zaslíbení a celý Izrael čekal. Snad každá židovská dívka snila, zda bude tou vyvolenou.

V přesně stanovený čas poslal Bůh anděla Gabriela do galilejského města Nazareta k dívce jménem Maria (Luk 1,26). Bible nemluví o tom, že by byla zvláštní nebo nadprůměrnou ženou. Anděl jí řekl: „Nalezla jsi milost u Boha... Počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš... Bude nazván synem Nejvyššího.“ (1,30-32) Pochočila. Ona, Maria, se má stát matkou zaslíbeného Mesiáše. Čím si to zasloužila? Ničím. Podobně jako Abraham, Mojžíš i všichni proroci — byla vybrána podle lidmi nepochopitelného a nedefinovatelného klíče. Byla vybrána vševědoucím Bohem, který činí vše, jak se mu líbí. (Iz 46,10)

„Ale jak se to může stát, vždyť nežiji s mužem?“ vyslovila svou námitku. Byla pouze zasnoubená. U Boha není nic nemožného, vysvětloval jí anděl. „Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího tě zastíní, proto i tvé dítě bude nazváno Syn Boží.“ (1,34,35)

Jako každý člen izraelského národa i ona poznala Boha prostřednictvím Mojžíšových knih, Žalmů a Proroků. Měla k Bohu hlubokou úctu, protože věděla, co všechno vykonal v dějinách jejího národa. Byla si vědoma, že nemá žádné postavení ani bohat-

ství. Ujišťovala se však z dějin, že Bůh privilegoval právě nepatrné a bezvýznamné. Měla sice své životní plány, chtěla být Josefovou ženou a také matkou jeho dětí, ale nyní vstoupil do jejího života Bůh se svým plánem. Věděla, že mít dítě bez otce je nejen nepochopitelné, ale podle Mojžíšova zákona i přísně trestané. Věděla, že to nezdůvodní ani Josefovi, ani lidem. Nedovedla svým rozumem najít východisko. Ale nevymlouvala se, neargumentovala jako někteří velcí mužové bible. Byla ochotna stát se Božím nástrojem, obětovat se. „Jsem služebnice Páně,“ řekla, „staň se mi podle tvého slova“ a pro jinou roli už nebylo místo. Vědomě se stala Ježíšovou matkou a vírou vše odevzdala Bohu.

Když nás Bůh osloví, nacházíme se také uprostřed svých životních plánů a představ. I pro nás platí „nalezl(a) jsi milost u Boha.“ Cožpak není Boží milost víc než to, co „řeknou lidé“, anebo naše životní plány? Jak daleko vidíme my a jak daleko Bůh? — Následuje úkol, Boží plán. Bůh má s každým trochu jiný záměr, ale v Božích očích je stejně důležitý. Ten, kdo řekne Bohu ano, začíná žít životem víry.

Maria se začala učit, že výsada, které se jí dostalo, je spojena s obětí. Nejdříve obětovala svou pověst. My ženy jsme na to citlivé. Maria začala žít pro Boží plán a to jí pomohlo překonat smutek z nepochopení. Dalším problémem byl Josef. Když zjistil, že jeho snoubenka čeká dítě s někým ji-

ným, rozhodl se ji tajně propustit. Měl ji rád a nechtěl ji veřejně obvinít. Maria nic nevysvětlovala. Celá věc se příliš vymykala lidské zkušenosti. Odevzdala Bohu i své právo na Josefa. Bůh však jednal. Ve snu se zjevil Josefovi anděl a odhalil mu celou situaci. Marii se narodil zaslíbený Immanuel, o kterém prorokoval Izaiáš. Josef se s ní tedy oženil a stal se tak pozemským otcem Ježíše.

Události šly rychle kupředu. Maria žasla a obdivovala Boha, jak předivně jedná. Ukládala ve svém srdci vše, co prožila. Návštěva pastýřů usměřených andělů, dary mudrců pro pobyt v Egyptě a varování před rozhněvaným Herodesem — to vše jí dokazovalo, že Bůh má její život i život dítěte pevně v rukou.

Často se v myšlenkách vracela k chvíli, kdy s Josefem přinesli svého prvorozeného do chrámu. Přistoupil k nim tehdy staříčkový muž jménem Simeon, vzal dítě do náruče a vedený Duchem svatým odhalil Marii konkrétněji její další životní program. Byla spojena s dítětem, jež „bylo dáno k pádu a povstání mnohých v Izraeli.“ Pro Marii byla určena významná slova: „Tvou vlastní duši pronikne meč.“ (Luk 2,35) Měla určitou představu o Ježíšově životě, znala prorocktví o Mesiáši, který bude vládnout na Davidově trůnu, viděla ho jako Vysvoboditele Izraele. Netušila, jak jednostranně je toto pojetí Mesiášova poslání, kolik překážek a utrpení její syn zakusí a kolik bolestí a úzkostí prožije i ona.

Zatím trávila šťastné chvíle s malým Ježíšem. Její vliv na něho byl velký. Věděla to, a proto se snažila být mu dobrým příkladem.

Když se dvanáctiletý Ježíš poprvé zúčastnil velikonočních svátků v Jeruzalémě, začal chápat svůj pravý vztah k Bohu. Zůstal v chrámu a udivoval učené rabíny svými znalostmi a otázkami. Marie a Josef jej tři dny s úzkostí hledali. „Co jsi nám to udělal?“ kárala ho pak. V odpovědi, kterou dal své matce, Ježíš jasně vyjádřil, kdo je jeho otec. (Luk 2,48,49) Ale oni nerozuměli jeho slovům. Příliš si zvykli na to, že je jejich synem. Po návratu do Nazareta se zdálo, že se nic nezměnilo. Ježíš byl poslušný jako dřív. Ale matce nešla změna v jeho chování. Začal růst mimo ně. Nastoupil cestu k poznání cíli. Pouto mezi ním a jeho rodinou se začalo uvolňovat.

Když měl Ježíš 30 let, všechno se změnilo. Maria si to jasně uvědomila při společné návštěvě svatby v Káni Galilejské. Všimla si hostitelovy rozpačitosti, když došlo víno. Obrátila se na svého syna s žádostí, aby pomohl. Následovalo však bolestné zjištění, Ježíš byl jako vyměněný. Nechoval se jako poslušný syn, kterého tak dobře znala. „Ženo,“ řekl, „co ode mne žádáš! Ještě nepřišla má hodina.“ (Jan 2,4) Oslovení „ženo“ nebylo

neaktivně, ale jasně naznačovalo odstup mezi ním a matkou. Maria hledala rychle ve vzpomínkách, kdy se k ní Ježíš takto zachoval... Ano, tehdy v chrámě jí podobným způsobem naznačil, že i když je jejím synem, není možné, aby ji ve všem poslouchal.

Maria se cítila nepříjemně. Její slovo přestávalo mít váhu v životě milovaného syna. Kolik žen by se při této představě hlasitě vzbouřilo a snažilo se zachránit ztrácející postavení. Maria to neudělala. Neurazila se, ale spolkla své city a znovu řekla Bohu své ano. Odevzdala mu roli rádkyně a usměrňovatelky Ježíšova života. Poznala, že má lepšího poradce — svého Otce. Od této chvíle se učila hrát druhé housle. Dokážeme i my ženy být druhé?

Po této události Ježíš Marii opustil. Nebyl již jejím synem, ale především Ježíšem z Nazareta, který chodil po celém kraji, uzdravoval a kázal evangelium. Maria se pokusila o rozmluvu s Ježíšem, ale když mu řekli: „Tvoje matka a tvoji bratři stojí venku a chtějí s tebou mluvit,“ odpověděl: „kdo činí vůli mého Otce v nebesích, to je můj bratr, má sestra i matka.“ (Mat 12,50) Pochopila, že už nemá žádné výhody, ale je rovna kterémukoli z posluchačů. I pro ni byl vysloven požadavek víry jako jediného pouta s Ježíšem. Cítila ve svém životě čím dál silněji ostří meče, o němž

prorokoval Simeon. Učila se zůstat v pozadí, i když to nebylo bez bolesti.

Obětování bolí, protože člověk cítí, že něco ztrácí. Kdo ale pochopí, že tím získává Boží přízeň, rád podstoupí bolest, aby se přiblížil k Bohu.

Mariino utrpení vyvrcholilo pod golgotským křížem. Na kříži visel její syn jako zločinec a umíral. Maria trpěla s ním. Definitivně skončila její úloha matky. Srdce překonávalo strašnou bolest. Meč probodl její duši celou svou silou. Vydržela to jen proto, že se naučila ve svém životě plně spoléhat na Boha. Cítila se hrozně, ale dovedla vše poručit do Božích rukou.

Vše směřovalo ke konci. Už neočekávala nic, ale Bůh přece na ni nezapomněl. Ježíš, ačkoliv byl ve smrtelných bolestech, se o ni nezapomněl postarat. „Ženo, hle, tvůj syn,“ slyšela jeho hlas. A potom řekl Janovi: „Hle, tvá matka!“ (Jan 19,26.27) Znal je oba, věděl, že si budou nejlépe rozumět. A od té chvíle žila Maria v Janově domě.

Po Kristově nanebevstoupení nacházíme Marii s Ježíšovými učedníky a některými jinými ženami, jak se vytrvale modlí. Maria netěžila z toho, že byla Ježíšovou matkou. Bůh ji naučil vzdát se toho titulu. To proto, aby mohla Ježíše přijmout jako svého Spasitele. Nenápadně, jak to dovede jen pokorný člověk, se Maria zařadila

mezi ostatní a dále sloužila Bohu.

V posledních třiceti letech s ní učinil veliké věci ten, který je mocný.“ (Luk 1,49) Nyní už porozuměla, co znamená život v Boží péči. Nedokázala by život takto naplánovat. Ano, prožila dny hlubokého smutku, vnitřních zápasů, ale nyní byla šťastná a tolik vděčná. Ztratila sice syna, ale našla Spasitele. Teď už věděla, že říkat Bohu ano se vyplatilo i ve chvílích, kdy Boží cestě nerozuměla, kdy vnímala jen rozbourané city. Její vztah k Bohu se probudil. Ta, které se z lidí dostalo největší cti, pochopila, že díky a sláva patří jen svatému Bohu.

Maria by jistě ani dnes netoužila po počtách. Uctívat ji je lehčí než ji následovat. Její příklad nás však vybízí:

Řekni Bohu své ano. Nejen ve velkém shromáždění po krásném kázání v citovém nadšení, ale každý den — když jde o obyčejné věci, v radosti i v nepochopení, v úspěchu i v zklamání. I tehdy, když není zrovna po tvém, když se musíš něčeho načas nebo i navždy vzdát, když nerozumíš nebo se necítíš zrovna nejlíp. Bůh z tebe vychová pravého Božího služebníka. Objevíš velikost ponížení a sebezapření a když se ohlédneš zpět, budeš rád, žeš nevzal život do svých rukou.

Jen ten, kdo se naučí říkat denně Bohu „jsem služebník (služebnice) Páně,“ prožije veliké věci jako Marie a bude také velebit svého Pána.

M. VINTROVA

TADY se píše O TOBĚ

Máš po ruce tužku? Dopln prosím tyto věty:

Člověk je..... Jsem.....

Nevim, co jsi napsal. A nevím, jestli jsi se svou odpovědí spokojen.

Prožila jsem jednou několik dnů, kdy se mi bez přestání vybavovaly otázky: „Žiji zbytečně? Proč vlastně žiji?“ Byla mi tehdy nabídnuta odpověď. Smím ti o tom něco říci?

Skutečnost, že původ člověka tkví ve stvoření, mi byla známa od dětství. Ale jakoby se týkala spíše lidí na počátku. Stvořitelův bezprostřední vztah ke mně jsem plně nedoceňovala, i když jsem přijímala Boží sliby a věděla určitě, že je vícekrát splnil v odpovědi na mou víru nebo víru mých rodičů.

Později, když jsem začínala být dospělá, chtěla jsem čestně dostát svým zásadám i požadavkům okolí. A protože jsem viděla, jak se to lidem všeobecně málo daří, byla jsem nejistá. V určité době se mé představy a skutečnost vyhroutily v neodbytné otázky: „Žiji tedy zbytečně? Jaký cíl má můj život na Zemi? Co když se naprosto mýlím cílem? Co když na to vše nikdy nestačím?“

Dodala jsem si odvahy a řekla o tom jednomu staršímu bratrovi, který vzbuzoval důvěru mladých lidí spojením své upřímné víry a šire znalostí. V rozhovoru s ním jsem pochopila, že za mémi otázkami je ještě jedna

nevyslovená: „Kdo jsem?“ Cítila jsem, že mi v několika větách řekl obrovské tajemství: „Jsi Boží dítě. Nemůžeš mít větší úkol, cíl ani poslání.“ Myslím, že jsem tu pravdu spolkla. Zůstala ve mně.

A tak jsem si dovolila zeptat se dnes na to tebe. Třebas to také tak přesně nevíš a největší radost jde kolem tebe nepoznána.

Ten, kdo odvozuje svůj původ od lásky a chtění Stvořitele mít nás na této Zemi, smí mít (na základě biblických ujištění) jistotu, že Pán Bůh „bere dítě na svá ramena a nosí je po všechny dny...“ (Iz 63,9) Pro Kristovo bratrství a pro jeho obět, pro lásku Boha — Otce jsme si jisti, že zde nejsme zbytečně, ani náhodou. Jakkoli to zní přehnaně, pro každého člověka na planetě s pěti miliardami obyvatel má Bůh svůj plán, má pro něj úkol a nesmírně mnoho mu slibuje. Ty slíbené dary se přijímají vírou a mnohé z nich jsou „k odebrání“ ihned.

Pochopila jsem, že otázka Božího synovství byla vždy předmětem útoků ze strany sata-ny. I Kristus byl sváděn k pochybnostem, je-li Božím Synem. Ztratit orientaci, „ztratit hlavu“, zapřít srdce, nemít „obnovenou mysl“ (Řím 12,2), nepatřit svému Otci — takové nás chce vidět „nepřítel duší“, „zloděj ovcí“, satan.

Jistotu Božího synovství nemáme tehdy,

když nevěříme Boží lásce. A nebýt Božím dítětem, to znamená nebýt ani člověkem, to znamená prostě jen existovat, neznat svůj cíl ani možnosti. Když byl Kristus na Zemi, objevoval v každé lidské bytosti velké možnosti. Viděl, kým by se lidé mohli stát, kdyby přijali jeho proměňující milost.

Když jsi Božím dítětem, máš nad sebou jedinou rozhodující autoritu — laskavého, štědrého i náročného Otce. (To je mimo chodem vzor ideálního rodičovského vztahu: náročnost a láska, nezávislá na okolnostech.)

V radostném přijetí této svrchované Boží lásky jako autority je svoboda Božích dětí, jistota, že „ani smrt, ani život, ani andělé, ani mocnosti ani přítomnost, ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží.“ (Řím 8,38.39)

To vše jsem našla ve větě: „Jsi Boží dítě, nemůžeš být ničím víc, nelze to v životě dotáhnout dále.“ Víím ale také, že být ničím méně znamená pouze existovat, žít.

Ten krásný vzkaz, že patříš nebeskému Otci, je pro mne studánkou, ze které stále беру vodu. Napij se také. A odpusť, prosím, nám všem, kteří jsme o tom všem věděli už dříve, ale dosud jsme ti to neřekli.

P. ŠUSTKOVA

V MINULÉM ČÍSLE JSME SE zmínili o tažení asyrského krále Salmanasara III. do Sýrie a o bitvě u Karkaru roku 853 př. Kr. Koalice králů, k níž patřil také izraelský Achab, asyrské tažení zastavila. V následujících letech Salmanasar tažení několikrát opakoval, vždy se stejným záměrem — dobýt Damašek. Tohoto cíle však Asyřané dosáhli až roku 841 př. Kr.

Podle asyrských analů dosáhl Salmanasar velkého vítězství nad Damaškem v osmnáctém roce své vlády — to je v roce 841 př. Kr. Ve skutečnosti však Asyřané nedobyli a neobsadili samotný Damašek. Porazili armádu damašského krále Hazaele v poli a oblehli město. Pak — zřejmě spokojeni dílčím úspěchem — pokračovali v tažení na jih.

Asyrské analýzy tvrdí: „Damašský Hazael spoléhal na svou početnou armádu a svolal své oddíly ve velkém množství... bojoval jsem s ním a způsobil jsem mu velkou porážku. Zabil jsem mečem 16 000 jeho zkušených bojovníků. Odňal jsem mu 1121 vozů a 470 jezdeckých koňů a celý jeho tábor. Utekl, aby si zachránil život, já jsem jej (však) pronásledoval a oblehl v Damašku,

jeho královským sídle. Pokácel jsem jeho zahrady (které byly vně, před městskými hradbami a táhl jsem dále).“

Damašské království nedokázalo zastavit asyrský příval mimo jiné také proto, že Izrael a jeho král Jéhu Damašek nepodporoval. Asyrské analýzy pokračují v popisu vojenského tažení: „Pokračoval jsem v tažení dále... zbořil jsem a vypálil bezpočet měst, odnesl jsem z nich kořist, kterou nelze ani vyčíslit... Dostal jsem také poplatek od obyvatelů Týru, Sidonu a od Jéhu, syna Amri.“

Dříve než se budeme podrobněji zabývat tímto válečným tažením a jeho dopadem na biblické dějiny, měli bychom si povšimnout drobného chronologického problému.

Podle asyrských analů došlo k prvnímu tažení do Sýrie a k bitvě u Karkaru v sedmém roce vlády Salmanasara III. K tažení, během něhož se setkali s králem Jéhu, došlo v osmnáctém roce jeho vlády — tedy o dvanáct let později. Bible však tvrdí, že mezi Achabem a Jéhu se na izraelském trůnu vystřídal dva králové a vládli celkem čtrnáct let, Ochoziáš dva roky (1 Král 22,52) a po něm Joran dvanáct let (2 Král 3,1). Zatímco podle bible mělo mezi oběma válečnými taženími Asyřanů uplynout nejméně čtrnáct let, asyrské analýzy uvádějí jen dvanáct let.

Nejvěrohodnější řešení tohoto okrajového chronologického problému nabídl adventistický historik E. R. Thiele. Na řadě příkladů demonstroval, že Izraelci v tehdejší době jako první rok vlády počítali také neúplný kalendářní rok, kdy panovník nastoupil na trůn. V Babylóně počítali jako první rok vlády určitého panovníka až úplný kalendářní rok po jeho nástupu na trůn. Pochopitelně, podle izraelského způsobu počítání délky vlády panovníků je v chronologii počítán dvakrát každý rok, během něhož došlo ke změně panovníka. Neúplný poslední rok vlády se počítá odstupujícím králi, ale stejně se počítá i jako první rok vlády dalšího panovníka. Součet doby vlády několika panovníků je tedy vyšší než skutečný dějinný interval. Protože mezi Achabem a Jéhu se na izraelském trůnu vystřídal dva panovníci a protože oprávněně můžeme odečíst od délky vlády každého z nich jeden rok, dostaneme skutečný časový interval, který uplynul mezi oběma válečnými výpravami Salmanasara III. Na základě uvedených sku-

BIBLE

A ČERNÝ OBELISK

tečností docházíme k závěru, že biblická zpráva souhlasí s údaji asyrských kronik.

Vraťme se však k samotné zprávě asyrských analů o tažení Salmanasara v roce 841 př. Kr. Po úspěchu u Damašku dobyvatelé postupovali dále na jih do jižní Sýrie a Zajordání. Předpokládáme, že se při tom museli dříve nebo později setkat s izraelskými obyvateli Gileádu. To se také podle zpráv bible skutečně stalo. V předcházejícím článku jsme vyslovili závěr, že bible se nezmiňuje o bitvě u Karkaru, protože se událost netýkala přímo Izraele, i když se bitvy účastnily mimo jiné také oddíly Achabovy armády. Bible by ovšem nepřesla mlčením, kdyby asyrská vojska vstoupila na území izraelského království. Protože tažení Asyřanů v roce 841 zasáhlo území Izraele, bible je zaznamenává, nikoli však jako kronikářskou zprávu, ale jako součást poselství proroka Ozeáš.

Prorok ve svém poselství vytýká obyvatelům izraelského království nespravedlnost a to, že spoléhají na sílu svých zbraní (viz Oz 10,13). Prorok varuje před falešnou sebe-důvěrou a předpovídá blížící se trest. Připomíná svým posluchačům dřívější situaci, kdy jim rovněž zbraně nepomohly zastavit útok nepřátel: „V tvém lidu nastane rozbroj, všechny tvé pevnosti budou vyplněny, jako když Šalman vyplenil Bét-arbél, v den boje byla rozdrvena matka nad syny. Právě tak naloží s vámi Bét-él pro vaše strašné zločiny. Za úsvitu bude izraelský král nadobro umlčen.“ (Oz 10,14.15)

Kdo byl Šalman a kdy zničil Bét-arbél? Šalman je zřejmě zkratka asyrského jména Salmanasara. Salmanasar V. dobyl Samař v r. 722 př. Kr. — tedy dlouho po Ozeášovi. Salmanasar IV. vládl asi deset let v době asyrského úpadku (1. pol. 8. stol. př. Kr.). Vylučovací metodou dojdeme až k Salmanasarovi III. a k závěru, že ke styku tohoto panovníka s obyvateli Gileádu a tedy i Bét-arbélu mohlo dojít během válečného tažení v roce 841 př. Kr. Tehdy vlastně poprvé vstoupila asyrská vojska na půdu izraelského království, bojovala proti jednomu nebo dvěma městům a prakticky předvedla způsob asyrských nájezdů, které pokračovaly po většinu následujících dvou staletí.

Podle asyrských pramenů se vojska dobyvatelů obrátila z jižní Sýrie na západ, tedy ke Středo-

mu moři, a prošla horami „Balirasi“. Druhá polovina složeného názvu připomíná hebrejské slovo „roš“, což znamená „hlava“. Celý název můžeme přeložit jako Baálova hlava. Dřívější historikové se domnívali, že jde o město ve středním Libanonu. Novější vykladači ztotožňují — podle mého názoru správně — Balirasi s horou Karmel u Středozemního moře. Nasvědčuje tomu několik důvodů:

Předně Salmanasar tehdy přijal daně a poplatky nejen od izraelského krále Jéhu, ale také od vládců Týru a Sidonu. Je přirozené, že poplatky přijal najednou a to v místě, které je vzdáleno přibližně stejně od sídel všech jmenovaných vládců. Za druhé — nejpřirozenější cestou z Gileádu ke Středozemnímu moři je zeměpisně jezreelské údolí, na jehož konci stojí hora Karmel. Za třetí, když si vzpomeneme na zápas Eliáše s Baálovými kněžími na hoře Karmel jen několik let před popisovanou událostí, napadá nás, že tehdy zřejmě byla význačným posvátným místem kultu Baále a že se tedy mohla jmenovat Baálovou horou nebo hlavou. Je velmi pravděpodobné, že Salmanasar nechal vztyčit pamětní stělu a přijal poplatky od místních králů právě na hoře Karmel.

Dochovalo se nám obrazové znázornění krále Jéhu, jak předává poplatky a dary asyrskému vládci. Reliéf je součástí tzv. „Černého obelisku“, který objevil archeolog A. H. Layard roku 1846 při vykopávkách v Nimrudu. Stěla je vysoká asi 2 metry a v základu široká asi 60 centimetrů. Nápis a reliéfy zdobí všechny čtyři strany. Na každé straně je vyryto pět obrazů nebo scén. Stěla je nahoře ukončena třemi „schůdky“. Kromě obrazu a nejspodnější části pokrývají celou stělu klínové nápisy.

Horní řada reliéfů na všech čtyřech stranách stěly znázorňuje krále Suu z Gilzanu, jak se sklání před Salmanasarem a jeho dvěma hodno-

stáři. Další čtyři asyrští úředníci stojí za Suou, před nosiči, kteří přinášejí poplatky. Druhá řada obrazů představuje izraelského krále Jéhu „syna Amriho“, jak se sklání před Salmanasarem a jeho dvořany. Za ním jde třináct izraelských nosičů s poplatky a dary.

Nápis vyjmenovává dary, které Jéhu odevzdal Salmanasarovi: „zlato, stříbro, zlatou mísu, zlatou nádobu se špičatým dnem, zlaté poháry, zlatá vědra, cín, látky pro krále a vlnu“. Další tři řady obrazů znázorňují podobné náměty — poplatky vládců království Mosri, Suhi a Hattina. Nezobrazují však samotné vládce těchto království.

Památník nám poskytuje jedinečné informace o tom, jak staří Izraelci vypadali a jak se oblékali. Všechna čtrnáct Izraelců, včetně samotného krále Jéhu, má vousy, dlouhé vlasy a na hlavě špičatou čepici. Všichni mají na sobě tuniku s pásem. Tuniky mají na spodním okraji trásně. Navíc každý z nosičů má přes tuniku přehozený ještě vrchní plášť, který splývá z ramen a má obě strany obroubeny trásněmi. Král Jéhu na sobě takový plášť nemá. Je to zřejmě dáno polohou, jakou na reliéfu zaujímá — klečí a dotýká se země také svými lokty, sklání k zemi i čelo. Je to poloha poroby a pokory. Zdá se, jakoby si musel plášť sundat, aby se mohl pokorně sklonit před vládcem říše pouze ve spodním prádle. Všichni nosiči mají na nohou špičaté boty. V případě Jéhu není z reliéfu zřejmé, zda má nebo nemá na nohou obuv, protože jeho nohy kryje postava asyrského velmože. Na černém obelisku máme jediný dobový obraz izraelského panovníka. Je to jeden z mála zdrojů informací o tom, jak Izraelci vypadali a jak se oblékali v dobách království.

Salmanasar během svých výprav nepochybně porobil mnoho různých místních králů a vládců, přesto jsou na Černém obelisku znázorněni jen dva — Sua a Jéhu. Proč si

vybral pouze tyto dva? Odpověď zřejmě dává samotný pomník. Nad Suou i nad Jéhu jsou znázorněny okřídlené slunce a osmicípá hvězda, ale v obráceném pořadí. Nad Jéhu je slunce vlevo, nad Suou vpravo. Mám za to, že symbolika je následující: slunce vychází na východě, kde vládl Sua, a zapadá na západě, kde vládl Jéhu. Nevíme přesně, kde se rozkládalo Suovo království Gilzanu, víme však, že muselo ležet někde na severovýchodě od asyrské říše. Nemuselo to být ani nejvýchodnější území, které Salmanasar dobyl, ale představovalo vítězství v celé oblasti. Podle reliéfu král Sua Salmanasarovi kromě daní přivádí také velbloudy, a to velbloudy dvouhrbé neboli východní, asijské.

Jéhu je znázorněn na obelisku ne proto, že byl nejsilnější a nejdůležitější z porobených vládců, ale protože zosobňoval nejzápadnější hranici porobených území, podobně jako Sua hranici nejvýchodnější. Bereme-li v úvahu údaje asyrských kronik, docházíme k závěru, že „Černý obelisk“ znázorňuje událost, ke které došlo přímo na území izraelského království během Salmanasarova tažení v r. 841 př. Kr.

Nápis na obelisku říká, že se jedná o krále „Jéhu, syna Amri“. Ve skutečnosti Jéhu nebyl synem Amriho, ale naopak vyvraždil celou jeho rodinu, aby se sám stal králem. Ve starých semických jazycích má slovo „syn“ mnohem širší význam než v našem jazyce. Může označovat potomka nebo následníka v kterékoli další generaci. V daném případě označuje pouze nástupce na trůnu bez jakékoli příbuzenské vazby. Asyřané si velmi vážili Amriho, proto asyrské kroniky běžně ztotožňují království v Samaří se jménem Amriho, zakladatele dynastie i samotného města Samaří. W. H. SHEA

3. Král Jéhu se sklání před Salmanasarem

JÍST A ŽÍT ZDRAVĚ -

jak se to dělá?

MUDr. E. SCHNEIDER

V průmyslově vyspělých zemích je způsob výživy obyvatelstva silně ovlivněn způsobem života. Mladí lidé se řídí ve stravování podle vzoru dospělých. Napodobují je, a tím přebírají všechny nežádoucí důsledky blahobytné společnosti. Výsledkem je nevyvážená a jednostranná výživa. Důležité potraviny jako ovoce a obiloviny se jedí málo nebo vůbec ne a nahrazují je různé limonády, sladké a tučné pamlsky.

Problémem je také nedostatek tělesného pohybu. Týká se všech, ale postihuje stále více mladistvé. Vždyť příležitosti k pohybu během dne ubývá. Jen si připomeňme, kolik času se prosedí před televizí, na motorce, v autě nebo někde ve společnosti. Žel, že jen malé procento mladých lidí pravidelně sportuje.

O potřebě pohybu se už psalo dost. Teď něco o jídle, protože dobré návyky v jídle podporují zdraví. Hlavní zásada zní:

ČERSTVÁ A PŘIROZENÁ STRAVA

1. Každé jídlo má začít stravou čerstvou, syrovou, podle toho, jak ji nabízí roční období. Mělo by to být nejméně deset procent z celkového množství.
2. Strava, které dáváme přednost a která nás udržuje při zdraví a zvyšuje výkonnost, se skládá z celozrnného chleba, mléka, ořechů, ovoce, zeleniny, salátu, kořenové zeleniny, brambor na loupáčku, jižního ovoce a rostlinných olejů lisovaných za studena.
3. Strava, ve které převažuje vařené jídlo, maso, živočišné tuky, tvrdé rostlinné tuky, okrájené brambory, konzervy, nudle, kru-

pice, bílá mouka, bílý chléb, bílý cukr, čistá sůl, čaj a káva, je stravou malé hodnoty. Její trvalé používání vede ke chronickým onemocněním a změnám, které zase tvoří podklad k rakovině a je živnou půdou pro množení zdraví škodlivých bakterií.

4. Správná výživa je ta, po které se cítíme dobře a po které máme dobrou výkonnost. Tedy nejde především o tabulky, kalorie nebo systém výživy.
5. Jednoduchost a střídmost v jídle jsou pravidla, která nedokázala vyvrátit žádná teorie a nenahradí žádné nové nauky o výživě.
6. K jídlu potřebujeme čas, a ten použijeme k důkladnému rozžvýkání potravin. Proto jezme takovou potravu, při které máme opravdu co žvýkat. Celozrnný chléb, ořechy a ovoce musíme žvýkat pořádně.
7. Plnohodnotnou a v pravém smyslu slova skutečnou potravinou je jen čerstvá, syrová a přirozená strava.
8. Co se týče používání soli, platí zásada: čím více soli, tím horší kvalita jídla. Při plnohodnotné stravě je solení škodlivé. Přirozené potraviny solit nepotřebují.
9. Nejenom ústa, ale i nos chce mít účast při jídle. Proto má být jídlo aromatické, má příjemně vonět. To je předpoklad zdravé a chutné stravy a ovlivňuje kvalitu trávení.

Tyto stručné rady ukazují, že je třeba mít přehled o zdravé životosprávě. Jde jen o to, zda se chceme podle nich řídit.

Manželské desatero

1. NEBUĎ DIKTÁTOREM

Když budeš partnera k něčemu nutit a vnucovat mu svou vůli, oslabíš jeho sebehodnocení a z tebe se brzy stane sobec.

2. NESNAŽ SE PARTNERA USVĚDČIT

Když se partner vyhýbá rozhovoru a odmítá si přiznat svou chybu, nesnaž se jej zahnat do slepé uličky.

3. NEPŘIPOMÍNEJ TO, CO UŽ JE DAVNO PRYČ

Chceš-li partnera upozornit na chybu, kterou udělal, udělej to co nejdřív a pak se k tomu už nevracej.

4. NEBUĎ „NEPORAZITELNÝ“

Manželství znamená dávat i brát. Prohra ve slovní při může být výhrou pro manželství.

5. NEZAPOMÍNEJ NA SVÉ SLIBY

Pamatuj na to, co jsi slíbil — má ti to být svaté.

6. NEDELEJ ZE SVÉHO MANŽELSTVÍ DIVADLO

Uchovej v soukromí důvěrné záležitosti svého manželství.

7. NEBUĎ NESMLOUVAVÝ

Naučit se ustoupit a přijmout stanovisko partnera pomáhá ke vzájemnému porozumění.

8. NEPONIŽUJ SVÉHO PARTNERA

Vzájemná úcta nesmí vymizet z vašich vztahů ani při řešení problémů a neshod.

9. SDÍLEJ SVOU VÍRU

Shoda v duševní i duchovní oblasti pomáhá řešit všechny problémy. Manželé pak vystupují opravdu „jako jeden“.

10. BUĎ LASKAVÝ

Láska, laskavost a porozumění jsou základem, na kterém můžeme vybudovat šťastné a úspěšné manželství.

-lb-

Telegram

Z prázdninové brigády poslal chlapec ke svým narozeninám rodičům blahopřejný telegram tohoto znění: „Mami, tati, děkuji, že jsem mohl být 17 let s vámi. Váš Jirka.“

Jistě pěkný i když neobvyklý projev vděčnosti.

LÁSKA LÉČÍ

Před nedávnem jsem sledovala v televizi film, po kterém následoval zasvěcený komentář odborníka. Psycholog diváky poučil, že film chtěl demonstrovat, jak by lidské vztahy neměly vypadat. Líčil život jedné rodiny a jejich vzájemné vztahy. Projevy náklonnosti či odporu bylo spíše možno vidět než slyšet, cítit z gest a činů než vyslechnout ve slovech. A pak posluchač uslyšel z úst odborníka, že manželské a rodinné vztahy, které mohl sledovat, byly v podstatě nepravdivé a tak, jak jsme je viděli, byly projevem neupřímnosti. Proto, aby rodina byla šťastná, by bylo potřeba vztahy vyhrodit. A to prý právě proto, aby se vzájemně mohli vypořádat se všemi nevyslovenými problémy, těžkostmi, pocity závidění, žárlivosti, nedůležitosti, nedostatku vděčnosti atd. Jedině tak je prý možno všechny ty různé a často protichůdné pocity unést, otevřením do určité míry „vyřešit“. Zhruba již dvacet let se po celém světě hovoří, že věci je potřeba si „vyříkat“, problémy vyhrodit, vzájemně se „utkat“, a tak vztahy narovnat a řešit.

Lidé, kteří takto uvažují, však zapomínají, že v oblasti lidských vztahů lze sice mnohé analyzovat, tedy vlastně „rozebrat“, ale to, co obvykle nakonec zůstane, je jen „hromada zbytků“. Vždyť právě ti lidé, kteří trpí charakterovými nedostatky a mají velké problémy ve vztazích s lidmi, snesou tak málo, když jde o pravdivé slovo či kritiku. Jak velmi zraní právě takového člověka kritický postoj nebo odmítnutí, to jsme si zřejmě vši-

chni vyzkoušeli. Obvykle tito lidé reagují velmi neuváženě, až primitivně. A tak dochází k dalším sporům. Spory však vztahům škodí. Ze sporů vznikají bolestivé rány. Spory se mohou dokonce stát zdrojem stupňující se touhy po pomstě. A tak jsme vlastně v začarovaném kruhu.

Nedomnívám se, že „zázračným lékem“ proti skrytým problémům v oblasti lidských vztahů je — jak tvrdil onen psycholog — jen poznání problému. Nemyslím, že by namísto biblického postoje mělo nastoupit sebepoznání. Problémy neřeší a neléčí psychoanalýza, ale **LÁSKA**. Láska taková, jak ji učil Kristus, je řešením problémů tohoto světa. Láska, kterou učil Kristus, se projevuje změnou smýšlení. Ve světle smíření má odvahu vidět trám ve vlastním oku, dříve než uvidí třísku v oku bližního. Taková láska nám dává ve vztahu ke slabostem druhého sílu k tomu, abychom jednali laskavě.

Láska nechce za každou cenu problémy „vyhrodit“ a „dořešit“. Kdo přijal Spasitele plného lásky, je si přece vědom vlastních „nevylepšitelných“ slabostí lidské existence. Představa, že všechno lze vyřešit tím, že se potlačené uvolní, schované projeví, nesebně zproblematickuje a rozbíjí se všechna částečná řešení — je založena na falešném přístupu, na netaktnosti, neústupnosti, a vlastně na nelásce. Takový postup je jako kladivo, které za každou cenu do všeho bije, pokud zde není „čistá pravda“, a nevzdává se nikdy, dokonce ani tehdy ne, když je vše rozmetáno na kusy.

MY A NAŠE DĚTI

„Co je pravda?“ tak se ptal Pilát, když chtěl potlačit právo, aby vyhověl většině. Právě díky Pánu, který musel pro jeho nespravedlivý výrok zemřít jako nevinný, jsme se to naučili chápat. Pravda znamená lásku. Láska je projevená pravda. Jde o lásku, která je tichá, něžná, činorodá, je skoupá na slovo, mluví spíše skutky; spíše bezpráví vytrpí, než by ho sama působila. Nedomýšlí se, že je možno vytvořit zralý, krásný charakter „zproblematickováním“ hodnot, ale přijímá denně Bohem určené místo a úlohu. Kdo přijal takovou lásku, nepropadá v sebejistotě falešné představě, že může být strůjcem vlastního štěstí a vše dokázat z vlastních sil a zdrojů. Ví o své závislosti na Bohu; taková láska je z Boha a od něj bere sílu. Této lásce nás učí Kristus.

-ls-

PODZIM

Podzim je rozporuplné údobí roku. Problém rozporů a proměn nevidím ani tak ve střídání počasí — jednou mráz, jednou slunce, jindy déšť a plískanice, pak zase laskavé paprsky slunce, které rozhostí po krajině náladu téměř jarní. Rozporuplnost tří měsíců mezi létem a zimou vidím spíše v tom, jak se lidé na podzim dívají a jak ho prožívají.

Když řeknu jaro, téměř všechny lidi bez rozdílu ovane vzpomínka na vůni probouzející se přírody, na radost z nového života.

Kdepak podzim. Na ten reagují lidé různě. Nevím, jestli si dal někdo práci s tím, aby prostudoval

postoje lidí k podzimu, ale určitě by došel k zajímavým závěrům.

Tak třeba — škarohlídové se dívají na svět ještě kritičtěji. Nebo ne? Možná, že právě na podzim škarohlídové trochu pookřejí při pohledu na tváře jiných lidí, odrážející smutek ranní plískanice.

Snad teprve na podzim budeme moci u našich příbuzných a známých s konečnou platností rozpoznat, jaký temperament v nich převládá.

V čase podzimu bude asi patrnější rozdíl mezi povahami melancholickými a flegmatickými. Melancholici se uzavrou ještě více do sebe a častěji budou hledět do prázdna. A co flegmatici? Ty přece nemůže vyvést z míry nějaký podzim. Jedinou nepřijemnou změnou v životě flegmatika bude v čase podzimu starost, kde sehnat člověka, který by zryl zaplevelenou zahrádku. Z míry jej to asi stejně nevyvede, neboť první sněh soucitně zakryje vyčítavě vyhlížející

zahrádku. Dříve než opět složí ruce v klín, smutně si posteskne: „Nu, co dělat, snad to do jara počká.“

Cítím, že to mé dělení stejně nebude tak přesné. Možná, že právě na podzim někteří melancholici díky rozmanitosti změn konečně zasednou za stůl a začnou psát básně nebo komponovat hudbu. Melancholiciť umělci (a jsou ještě jiní než melancholiciť?) uchopí štětce a dláta, začnou intenzivněji tvořit, a tak se svět díky podzimu konečně dočká slavných děl ve všech oborech umění. Možná, že právě podzim, který zastihne flegmatikovu zahrádku obdařenou „jakousi“ úrodou, vyburcuje majitele půdy z celoroční lhostejnosti. Zastihneme jej proto s láteřím „kdyby víc přišlo, kdyby víc svítilo slunce, kdyby...“ s rukama založenými v bok mezi záhony petržele a scvrklé kapusty. Ještě však dodá: „No, ale příští rok začnu hned zjara.“

Teď čekáte, co asi napíšu o cholerických a sangvinicích, ale nevím, proč bych měl o nich psát, když chci psát o podzimu. Flegmatici a melancholici mi pouze posloužili jako kontrastní příklad, abych dokázal, že...

Vlastně vidíte, nedokázal jsem nic. Asi by to chtělo víc času a sangvinicky založeného člověka okořeněného několika kapkami cholerika.

Stejně však nepřestávám tvrdit, že pohled lidí na podzim je přinejmenším různý.

Pro děti má kouzlo neprobádaných blátivých louží, spadaneho listí a sametově lesklých kaštanů. Pro ty větší školáky je podzim časem usilovného učení a zkoušení. Zamílovaným mlžná rána a časné večery poslouží k delším skrývaným schůzkám. Pro nás pracující je to spíše čas nevytopených autobusů, směřujících ještě za tmy k továrnám a zá-

vodům. Starší a staré lidi podzim donutí častěji navštívit uhelné sklady, aby je zima nezastihla nepřipravené. U těch, kdo mají většinu života za sebou, pak je podzim ještě nesmlouvavou připomínkou, že po něm přichází už jen zima.

A zde jsme u jádra věci. Podzim je ze všech ročních období nejsilnější připomínkou pomíjivosti všech věcí na Zemi. Bible říká: „Tráva usychá, květ vadne, zavane-li na něj vítr... Věru, lid je pouhá tráva.“ Marné je úsilí zbavit se třeba jen pocitu pomíjivosti života a nestálosti věcí. Člověk moc dobře ví, že se sklizní přichází i neodvratná připomínka času konce.

Pro věřícího člověka je však velmi důležité pokračování jinak smutného konstatování bible: „Tráva usychá, květ vadne, ale slovo Boha našeho je stále navěky.“

Je tu něco mezi námi, co se nemění jak počasí na podzim, co je stále i v čase proměn a rozporů. Je to Boží slovo.

Říkáš si — to je jen taková útěcha v čase nouze. Jakýsi psychologický stimulátor. Možná se to tak někomu zdá. Ale já jsem přesvědčen, že je to mnohem, mnohem víc. Boží slovo jde za hranice přírodních zákonů i zákonitostí hříchem omezeného života člověka. Hovoří totiž s jistotou o zemi, kde už se nestřídají roční období a život se nepočítá na roky. A tak tomu, kdo je ochoten počítat už teď v životě s Božím slovem, se stane podzim se svou sklizní plodů jen obrazem konečného účtování v závěru dějin světa. S ním pak přijde nezasloužený dar věčného života.

J. B.

U pramene

Malá skupina našich krajanů putuje pouští. Slunce rozpaluje písek, vysušuje sebemenší náznak vláh a moří žízní poutníky. Všichni touží být u cíle cesty, kde naleznou tekutinu, která pro ně v těchto chvílích znamená záchranu života. Čas se nekonečně vleče. Konečně někdo v dálce vidí potok. Všichni ožívají. Čistá voda láká k napití. Lékařka je první, která nabírá vodu, aby ji podala svým dětem. V tom slyší hlas svého muže: „Nepij to. Nevíš, odkud teče a co s sebou nese.“

Nerada poslechla, ale manžel jako vůdce ví, co dělá. Hned vysvětluje: „Když jsem byl v poušti poprvé se svými přáteli a vyprahlí jsme našli potok, ostatní se napili. Pak jsme pokračovali cestou proti proudu. Po několika minutách chůze jsme v potoce uviděli mršinu a následky na sebe nenechaly dlouho čekat.“

Za chvíli i naše skupina dorazila proti proudu k vesničce domorodců. Voda z potoka jim sloužila k mytí, praní, ale i jako stoka, která odplaví vše nepotřebné. Poutníci pochopili, že pít je v poušti možné jen z pramene.

Kdo dnes nepocituje žížeň a touhu po čisté vodě, která by v poušti lidských srdcí znamenala záchranu? Při cestě životem potkáváme potůčky, řeky i veletoky lidských názorů, teorií, přání a možností. Tato voda je však poznamenána smrtí.

Proto musíme k prameni, k jedinému prameni čisté a životodárné vody. Tím pramenem je Bůh, který se nám lidem dává ve svém Synu Ježíši Kristu. „Ale kdo by se napil vody té, kterou já dám jemu, ne-

žíznil by na věky.“ (Jan 4,14) On je živým pramenem, pramenem který nemlčí, který se neskrývá, ale který naopak zve všechny bloudící a žíznivé, hledající pravdu a život. Ve Zjev 22,17 se říká: „A kdo slyší, řci: Přijď. A kdo žízní, přijď, a kdo chce, naber vody života darmo.“

Pramen živé vody utiší touhu, naplní vyprahlé srdce a změní člověka. V Janově evangeliu Ježíš říká: „Ale voda ta, kterou já dám jemu, bude v něm studnicí vody prýstící se k životu věčnému.“ (4,14) Velikolepá změna. Na smrt vyčerpaný poutník, ztrácející se na poušti svého srdce, se vodou života mění před zraky všech. Člověk, který před chvílí v beznaději hledal, stává se sám oázou, ukazující a svědčící všem poutníkům, že pramen je blízko.

Chceš být také oázou? Dávat lidem naději? Pojďme spolu v Ježíšových šlépějích proti proudu znečištěných řek, do hor k prameni. Pojď k prameni živé vody Božího Slova.

JAN FÜRST

Kdo uvidí Boha?

*Blaze těm, kdo mají čisté srdce,
neboť oni uvidí Boha.*

Mat 5, 8

*Kdo vstoupí na Hospodinovu horu?
Ten, kdo má ryzi srdce...*

Ž 24, 3. 4

Zajímat se o místo v Božím království znamená zajímat se také o stav svého srdce. Výrok: „mít čisté srdce“ však neznámá jen vírou přijít vždy pro očištění. Neznámá to ani jen to, že neučiníme nic trestuhodného.

Se svou inteligencí jsme schopni přednést lidem své nedobré a neupřímné pohnutky „dobrymi“ slovy a „šlechetnými“ činy.

Rozum nás totiž upozornil na špatnost našich pohnutek. My jsme je srovnali se zákonem a zákon nás odsoudil. Ulekli jsme se, snad trestu nebo toho, co by řekli lidé. A tak jsme rychle udělali něco úplně jiného, než původně nabízelo naše srdce.

Ale právě to bylo pro Boží pohled důležité. Protože „nejde o to, nač se dívá člověk. Člověk se dívá na to, co má před očima, Hospodin však hledí na srdce.“ (1 Sam 16,7)

Naše srdce je vodní hladinou a odráží obrazy toho, co je přímo nad ní. Nemůže jinak. A proto jednat správně na základě hlubokého rozkazu srdce, to předpokládá znovuzrozené srdce.

Až Bůh odpočítá všechny naše více nebo méně vypočítavé činy, všechna nadnesená slova, co zůstane na váze života? Jen malé srdce.

Bože, buď prosím ještě jednou tvůrcem v mém životě. Stvoř mi čisté srdce, ať mohu činit to, co chci, a chci to, co je tvým úmyslem (Ž 51,8). Vždyť i já toužím hledět na nově zemi na tvou tvář a nést na čele tvé jméno (Zj 22,4).

VY SE PTÁTE

my odpovídáme

V ktorý den vstal Kristus z mŕtvých?

Byl jsem přesvědčován zastáncem sobotního vzkříšení, že původní text jednoznačně svědčí proti tradičnímu křesťanskému dnu vzkříšení — neděli. Protože si to sám nemohu ověřit, ptám se vás, odpovídá jeho tvrzení skutečnosti?

N. S., Praha

Zastánci sobotního vzkříšení vidí v Janově údaji o velkém dni sobotním (Jan 19,31) zprávu o tom, že v čase Ježíšova utrpení se objevily vedle sebe hned soboty dvě. První byla obřadní (první den svátku přesnic, 3. Moj 23,6.7), a tehdy připadla na pátek, a druhá byla dnem Páně čtvrtého přikázání Desatera. Verše, které hovoří o vzkříšení v neděli (Mat 28,1; Mar 16,2; Luk 24,1; Jan 20,1 apod.), překládají tito zastánci ve prospěch svého názoru: „jeden den ze sobot“. Podle jejich schématu byl Pán Ježíš ukřižován přinejmenším již ve čtvrtek, v pátek zůstal v hrobě a v sobotu vstal z mŕtvých.

Propagátoři sobotního vzkříšení se nemylí, když tvrdí, že původní řecké

slovo *sabbaton* se může překládat jak slovem týden, tak slovem sobota. Rovněž nechybují v tom, když říkají, že číslovka v kritických verších o vzkříšení není řadová, ale základní. Jejich omyl je v něčem jiném.

Zdali máme ve zmíněných textech překládat původní slovo výrazem týden nebo sobota, musí určit smysl kontextu. I když řecký text má základní číslovku, celé spojení, které doslova zní: „v jeden (zamlčeno slovo den) týden“, je hebraismus, jenž označuje první den týdne, neděli. S podobným způsobem vyjadřování se setkáváme již na prvních stránkách bible. Tam všechny číslovky, které se nacházejí ve zprávě o stvoření u slova den (Gen 1,8. 13. 19. 23. 31; 2,2.3), jsou číslovky řadové. Avšak ta, která označuje první den — neděli, je kupodivu základní (hebr. *echad*, nikoli *ríšon*; v.5)!

To, že se jedná o mylné přetlumočení původního textu, vyplývá z úvahy nad zprávou ze Sk 20,6.7: „My jsme po velikonočních vypluli z Filipis a přijeli jsme k nim do Troady až za pět dní. Tam jsme zůstali týden. První den v týdnu jsme se sešli k lámání chleba a Pavel promluvil ke shromáždění...“ Slovní spojení, které Lukáš použil zde k označení prvního dne týdne, je stejné jako to, jež použil ve svém evangeliu k označení dne Kristova zmŕtvýchvstání (Luk 24,1). Zastánci sobotního vzkříšení tvrdí, že spojení je třeba překládat: „jeden den ze sobot“, protože v roce Kristova ukřižování obřadní sobota a sobota

čtvrtého přikázání byly vedle sebe. Ale podle našeho textu se věřící v Troadě sešli k lámání chleba v den, který byl dvanáct dní po druhé obřadní sobotě přesnic, osmnáct dní po první obřadní sobotě (srov. 3. Moj 23,6.7) a minimálně měsíc před třetí obřadní sobotou židovského církevního roku (23,15.16)! Žádné soboty vedle sebe! Překlad „v jeden den ze sobot“ nedává žádný smysl.

Proti sobotnímu vzkříšení svědčí také Mar 16,9: „Vstav pak Ježíš z mŕtvých ráno v neděli...“ (K) Tento text doslova zní: „...prvního (zamlčeno slovo dne) týdne...“ Ano, není zde základní číslovka, jakou nacházíme v ostatních verších o Kristově vzkříšení, ale řadová. Podle tendence překlada by pak závěrečná Markova zpráva měla znít: „...prvního dne ze sobot...“ A jak již víme, podle zastánců sobotního vzkříšení byl první den ze dvojice sobot pátek. A tak docházíme k absurdnímu závěru. Jestliže překládáme podle návodu propagátorů sobotního vzkříšení také Mar 16,9, pak bychom zde našli důkaz pro páteční vzkříšení!

Ale dost lidských spekulací. Evangelijní zpráva je dostačujícím způsobem sdílná. Náš Spasitel zemřel v pátek, v sobotu zůstal v hrobě a v neděli slavně vstal z mŕtvých (srov. Luk 23,54.56; 24,1). Janův „veliký den sobotní“ je třeba chápat tak, že toho roku připadla první obřadní sobota přesnic (15. nisan) právě na sobotu čtvrtého přikázání Desatera.

M. ŽALUD

MOJE

„To je moje autíčko. To je moja bábika.“ Určíte ste už počuli podobné detské vety. Už od detských čias je každý z nás týmto charakteristický. Deti síce rastú, ale tieto a im podobné vety ich neopúšťajú.

To je môj bicykel. To sú moje lyže. Ešte si pamätám, keď som takéto vety často používal. Povedali by sme si, že keď sa človek už stáva dospelým, zbaví sa takéhoto myslenia. Som však presvedčený, že nie. Veď ich pri stretnutiach s cudzími najčastejšie používame. To je môj byt, moja chata. Tam stojí moje auto. Myslím, že auto či autíčko je v podstate jedno. Aj keď je rôzny spôsob vyjadrenia, svedčí to len o tom, že dávame do popredia seba a svoje veci.

Keď som bol malý, najradšej som chodil nakupovať. Výdavok peňazí bol vždy môj. Peniaze, ktoré som si takto našporil, boli moje. Neuvedomoval som si, že všetko bolo vlastne od rodičov. Tu sa nám otvára obraz ľudského vnútra. Človek sa vždy snaží si nahovoriť, že všetko, čo má, je jeho vlastné. Veľmi radi tedy používame prívlastňovacie zámeno „moje“. Ľudia v celej svojej existencii sa presvedčovali, že to, čo je okolo nich, vytvorili oni, a preto sú oni vlastníkmí všetkého. Ako je to však v skutočnosti? Sú veci okolo mňa moje? Čo k tomu hovorí Biblia?

Iz 66,2: „Veď to všetko učinila moja ruka, a tak sa to všetko stalo, hovorí Hospodin...“ Tu vidíme, že je niekto iný, kto si robí nárok na všetko okolo nás. Uznáme a prijíame túto pravdu, alebo budeme aj naďalej krátkozrakí sa cítiť majiteľmi? Tiež Ježíš Kristus, keď bol na tejto zemi, hovoril o tom, čo je jeho. Vyjadril to však iným spôsobom, ako zvykneme my. Ján 17,10: „A všetko, čo je moje, je tvoje, a to, čo je tvoje, je moje.“ Nepochopiteľná závislosť. Nerobím si na nič nárok, lebo všetko mám od Teba. Ježíš Kristus, ktorý bol Stvoriteľom, mal právo robiť si nárok na vlastníctvo všetkého. V tomto prípade ani nehovorí o materiálnych hodnotách, ale o učení, o slovách. Koľkokrát sme presvedčení, že to, čo hovoríme, je jedine správne a vychádza zo z nás. Človek aj keď je úplne závislý na Bohu, nechce si to priznať. Tak ako dieťa je závislé na svojich rodičoch, aj my sme závislí vo všetkom na našom Otčovi. Keď Ježíš vyslal dvanásť apoštolov, chcel poukázat jasným spôsobom na závislosť človeka na Bohu. Mar 6,8: „... a prikázal im, aby nebrali ničoho na cestu okrem samej palice, ani kapsy, ani chleba, ani peňazí do opasku...“ Učeníci pri svojej práci si mali uvedomiť závislosť na Ježíšovi. On ich predsa poslal. Som vo všetkom závislý na mojom Pánovi.

Niektorí by mohli namietnuť, že zamyslenie sa nad „ja“ a „moje“, je len hra na slovíčka. Avšak opak je pravdou. Veď naša reč je prejavom nášho vnútra. Môžeme si vybrať. Boh je zneuctený naším sebeckým záujmom, ktorý

tak často prejavujeme. Ten, kto má takéhoto ducha, musí sa obrátiť k Pánu Ježíšovi. Veď on povedal: „a všetko, čo je moje, je tvoje“.

Takéto uvažovanie ma však ženie k otázke: čo mám robiť, keď stále a stále chcem byť nezávislý? Stále a stále dávam do popredia seba a svoje hodnoty. Existuje jediné riešenie. Prísť k tomu, kto takýto nebol.

Keď sa učím hrať na hudobný nástroj a stále robím tú istú chybu, jediné riešenie je, prísť k odborníkovi — hudobníkovi: prísť k nemu, stretnúť sa s ním, vymedziť si čas, kedy ma bude učiť. Ak budem mať úprimnú snahu a nechám si všetko vysvetliť od Majstra a prijmem jeho silu, výsledok bude zaručený. Stanem sa človekom, ktorý ovláda svoje slová a vie ich používať. A potom, keď už budem vedieť hrať, nikdy nepoviem, že som sa naučil sám a nezávisle.

Začínali sme detskými vetami. Som rád, že od detí nepočujeme len: moje autíčko, moja bábika, ale aj krásne vety: „To je moja maminka a môj otecko.“ Jednoduchou vyjadrená láska tým, na ktorých sú deti úplne závislé. S detskou úprimnosťou je tak vyjadrená dôvera a odovzdanosť. Vidíme tedy, že slovom „môj“ sa dá vyjadriť mnohé. Záleží len na tom, či dáme tomu obsah „ja“, alebo „môj Pán“. Určíte aj na to chcel ukázať Ježíš Kristus, keď učil svojich učeníkov modlitbu, ktorá patrí aj nám. „Otče NÁŠ...“, posväť se meno TVOJE, príď kráľovstvo TVOJE, buď vôľa TVOJA...“

S. KAPUSTA

MATEMATIKA

a naše víra

Matematika pro většinu lidí znamená čísla, a tak se nejprve podíváme na malá a velká čísla a jejich vzájemný vztah. Uvádím tabulku velkých a

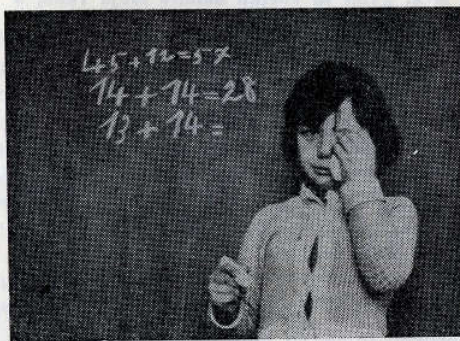
malých čísel až po hranici, kam člověk pronikl — na jedné straně do hlubin hmoty a na druhé straně do nekonečných prostor vesmíru. Je pozoruhodné, že stejně velké objevy čekají člověka v nitru hmoty jako ve vesmíru. Zdá se dokonce, že poznání toho nejmenšího je pro člověka důležitější.

Rozměry
v metrech

0,000 000 000 000 01	(10 ⁻¹⁴)	atomové jádro
0,000 000 000 001	(10 ⁻¹²)	paprsky gama
0,000 000 000 1	(10 ⁻¹⁰)	atomový obal
0,000 000 001	(10 ⁻⁹)	jednoduché molekuly
0,000 000 01	(10 ⁻⁸)	nejvyšší bílkoviny, uv-paprsky
0,000 000 1	(10 ⁻⁷)	koloidní částice, nejmenší částice pozorovatelné okem
0,000 001	(10 ⁻⁶)	bakterie, viditelné světlo
0,000 01	(10 ⁻⁵)	kapky páry
0,000 1	(10 ⁻⁴)	kapky mlhy, infračervené záření
0,001	(10 ⁻³)	kapky deště
0,01 (1 cm)	(10 ⁻²)	včela
0,1 (1 dm)	(10 ⁻¹)	vrabec
1 (1 m)	(10 ⁰)	člověk (1,8 m)
10	(10 ¹)	nejvyšší zvířata
100	(10 ²)	nejvyšší stromy, rádiové vlny
1 000 (1 km)	(10 ³)	malé město
10 000 (10 km)	(10 ⁴)	velké město
100 000 (100 km)	(10 ⁵)	vzdálenost Praha — Plzeň
1 000 000 (1 000 km)	(10 ⁶)	délka Labe
10 000 000 (10 000 km)	(10 ⁷)	průměr Země (12 713 726 m polární)
100 000 000	(10 ⁸)	průměrná vzdálenost Země — Měsíc (386 400 km)
1 000 000 000	(10 ⁹)	průměr Slunce (1,4 mil. km)
100 000 000 000	(10 ¹¹)	vzdálenost Země — Slunce (150 mil. km)
1 000 000 000 000	(10 ¹²)	vzdálenost Slunce — Neptun (4 500 mil. km)
10 000 000 000 000 (1 svět. rok)	(10 ¹⁶)	vzdálenost Alfa — Centauri (4,3 světelné roky)
100 000 000 000 000	(10 ¹⁷)	vzdálenost Země — Sirius (8,6 svět. let)
100 000 000 000 000 000	(10 ²⁰)	tloušťka disku Mléčné dráhy
1 000 000 000 000 000 000	(10 ²¹)	průměr disku Mléčné dráhy
10 000 000 000 000 000 000 (1 mil. svět. let)	(10 ²²)	vzdálenost galaxie v Andromedě (3 mil. sv. let)
10 000 000 000 000 000 000 000	(10 ²⁵)	nejvzdálenější mlhoviny

Ty malé věci začínají mít stále větší význam. Dobře to vidíme ve sportu. Dříve se zlepšení výkonu počítalo na minuty, v kratších vzdálenostech na vteřiny. Není to ještě tak dlouho, co se měřilo nejvíce na setiny, někdy na desetiny vteřin. Dnes už se běžně měří na tisícinu a často je v cíli potřebí cílová kamera, aby rozhodla, kdo zvítězil. Člověk svými smysly toho není schopen. Jaký má smysl rekord o jednu setinu vteřiny? Má vůbec smysl takové zápolení?

Přenesme se nyní do oblasti víry. Nejsou dnes, v době, kterou Písmo nazývá poslední, ty naše malé krůčky stejně důležité jako velké věci, které už byly učiněny? Chtěli bychom objevovat velké, ale zapomínáme, že už mnohé bylo objeveno a je nám to známo. Většina z nás už také má za sebou velké kroky na cestě víry: poznání hříchů, setkání s Ježíšem, vyjití na cestu následování. A tak se nám ně-

kdy zdá, že před sebou nevidíme nic „velkého“. Nejsou ale ty „malé“, nepatrné věci vlastně větší než ty „velké“? Co je těžší? Přihlásit se před lidmi ke Kristu nebo se k němu hlásit i v těch „maličkostech“, o kterých, jak si myslíme, se nikdo nedozví?

V matematice je zajímavé, že počítání s velkými a malými čísly je stej-

ně obtížné. Když máme vynásobit $1,23 \times 2,19$ je to stejně náročné jako vypočítat 123×219 nebo $123\,000 \times 219\,000$. Podstatné je umět násobit a pak vůbec nezáleží na tom, jak jsou ta čísla velká. Stejně tak není vůbec podstatná velikost našich hřiven. Potřebné je naučit se násobit, využívat ty hřivny. Čísla (hřivny) bez znalosti a používání násobilky (bez využívání v životě) nejsou k ničemu. Vzpomeňme si na Kristovo slovo z Mat 25,21.23: „Nad málem jsi byl věrný, ustanovím tě nad mnohým.“ Važme si svých hřiven. Neptejme se tolik, jak jsou „velké“ či „prospěšné“, ale naučme se je správně využívat. Myslím, že v tom záleží růst člověka — naučit se přecházet od těch pro svět velkých věcí k těm zdánlivě malým. Skoro bych řekl, že to, co je velké, tihne k zemi, a to, co je malé, k nebesům. A my přece toužíme po nebi.

RNDr. L. B.

KŘESŤANÉ V INDII

Podle statistiky je v Indii na 730 miliónů obyvatel počet vyznavačů jednotlivých náboženství v procentech tento: hinduisté 83 %, muslimové 11 %, křesťané 2,6 %, sikhové 2 %, buddhisté 0,7 %, džajnisté 0,5 %. Křesťané jsou tedy menšinou. Největší skupinu mezi křesťany tvoří římskokatolická církev asi s 10 milióny, asi 3,5 miliónu věřících je východního obřadu. Církev v Indii kladou velký důraz na sociální činnost. Křesťanství je v Indii stále považováno za cizí náboženství. Konvertovat znamená pro mnohé Indý zapřít svou vlastní identitu, a proto je práce v této zemi tak těžká. Adventistů je v Indii na 140 000.

SVĚTOVÉ SHROMÁŽDĚNÍ KŘESŤANŮ

Fyzik Carl F. von Weizsäcker vydal knihu „Čas naléhá“. V ní obhajuje svou ve světě známou myšlenku svolání světového shromáždění křesťanů. Má za to, že lidstvo dnes stojí před katastrofální dějinnou krizí a že je třeba rychle jednat. Krizi vidí ve třech oblastech: spravedlnosti, míru a ochrany přírody. Podle prof. Weizäckera mají jediné církve tak dalekosáhlé možnosti, že mohou s úspěchem zabránit jaderné válce a vyvolat úsilí jedinečného historického významu pro celý svět. Má-li být však zabráněno katastrofě dřív, než bude pozdě, je bezpodmínečně nutná co nejvyšší spolupráce a spolupůsobení křesťanů.

Z EGYPTA

V Egyptě je situace pro muslimy, kteří přistoupili ke křesťanství, stále těžší. V minulém roce bylo v Káhiře a v Alexandrii zatčeno nejméně deset křesťanů — šest Egyptanů, dva Marokánci a dva Tunisané. Podle obžaloby „misionářů“, a tím se provinili „podkopáváním islámu“. Toto provinění se podle zákona trestá vězením od jednoho roku do dvou let. Návrh zákona, který byl předložen parlamentnímu výboru, počítá se zostřením trestu až na doživotní vězení. „Podkopáváním islámu“ může být už i veřejné odmítnutí islámu a příklon k jinému náboženství.

ZÁKAZ PRODEJE BIBLÍ V TURECKU

V Turecku byl vydán tiskový zákon, podle kterého je na celém území zakázán prodej biblí. Nesmějí se prodávat ani její jednotlivé části, natož pak tisknout. Na vedoucího biblického nakladatelství v Turecku, který dosud za tisk a prodej biblí odpovídal, byla podána žaloba. Rovněž je zakázán jakýkoli dovoz biblí z ciziny. Britská biblická společnost měla v Turecku zastoupení od roku 1812. Pracovala dosud bez překážek a např. jen v roce 1985 rozšířila (v mohamedánské zemi!) 2340 celých biblí, 3842 Nových zákonů a na 37 000 částí bible a různých traktátů.

Z celkového počtu obyvatel je v Turecku křesťanů jen půl procenta a stále jich ubývá. Úřady zdůvodňují zákaz rozšiřování biblí tím, že její obsah „poškozuje veřejné zájmy, útočí na jednotu státu, veřejný pořádek a morálku“. Zákaz prodeje byl oznámen v denním tisku. Podle posledních zpráv syrská ortodoxní církev, arménská církev a katolická nunciatura podaly proti zákazu prodeje biblí protest.

NÁBOŽENSTVÍ PODNĚTEM VÁLKY, NEBO MÍRU?

Téměř polovina Francouzů (47 %) pokládá náboženství za faktor podporující války. Pouze pro necelou třetinu obyvatelstva (31 %) je náboženství pozitivním mírotvorným činitelem, jak to vyplývá ze zveřejněných průzkumů. V NSR je za faktor války považován u dvou třetin obyvatel (63 %) islám a u 40 % občanů judaismus. Ve Francii vidí 55 % obyvatelstva islám jako činitel války a třetina obyvatel (31 procent) judaismus. Celá čtvrtina Izraelců považuje katolicismus za podnět války.

KATOLICISMUS V ČÍSLECH

V posledním dvacetiletí (1960 — 1980) se katolická církev zvětšila zhruba o polovinu, z půl miliardy (518 miliónů) na tři čtvrtě miliardy (783 miliónů). Největší přírůstky zaznamenala Afrika (o 150 % se zvětšil počet členů), dále Asie a Oceánie (vzrůst o 90 %) a Latinská Amerika (nárůst členů o 65 %). Trvalý růst zaznamenala také Severní Amerika (30 %).

Celkově přibýlo katolíků v zemích třetího světa 200 miliónů. Římská církev se zde tedy rozšířila o 80 %. V rozvojových zemích dnes žije 451 miliónů katolíků. Z celosvětového po-

hledu je dnes ve světě „doma“ většina katolíků právě v zemích třetího světa, zatímco Evropu a Severní Ameriku obývají jen dvě pětiny všech katolíků.

Do Pavla VI. žádný papež nepřekročil hranice Evropy. Jan Pavel II. koná naopak stále častěji návštěvy v zemích třetího světa. Snad tím má být vyjádřen rostoucí význam katolické církve v rozvojových zemích, ale také zemí třetího světa v myšlení a strategii katolické církve.

NOVÝ CÍRKEVNÍ ČASOPIS V SSSR

Moskevský patriarchát ruské pravoslavné církve v SSSR začal vydávat nový církevní časopis. Jmenuje se „Moskevský církevní bulletin“. Vychází měsíčně a bude informovat o církevním životě v Sovětském svazu. Podle vyjádření patriarchy Pimena tento časopis bude informovat nejen o ruské pravoslavné církvi, ale také o životě dalších křesťanských církví a náboženství v SSSR. První číslo časopisu se zabývá přípravami na oslavy tisíciletí pokřesťanství Rusi, pak pravoslavnou církví na Ukrajině, moskevskou synagógou, baptisty a buddhisty v SSSR. Časopis se tiskne v pěti jazycích.

ZAJÍMAVOST VÍDEŇSKÉHO VELETRHU

Na vídeňském veletrhu v roce 1986 měl svůj stánek i moskevský patriarchát Ruské pravoslavné církve. Vystavoval zde mimo jiné kultické předměty (jako kalichy, liturgické oděvy, kříže, svíce, liturgické knihy, ikony a podobně) vyráběné ve vlastním závodě nedaleko Moskvy, kde je zaměstnáno asi tisíc pracovníků. Roční obrát závodu je kolem 50 miliónů rublů. Kultické předměty vyráběné v tomto závodě jsou určeny pro potřeby pravoslavné církve v Sovětském svazu, ale i na export do zahraničí.

DŮLEŽITÉ ROZHODNUTÍ

Za znamení smíru s katolickou církví ve Skotsku se považuje rozhodnutí učiněné na generálním shromáždění presbyteriánské církve ve Skotsku odstranit ustanovení, že sňatek je zakázán „s nevěřícími a s papeženci“ a označení papeže za „antikrista“. Návrh přijatý většinou umožňuje ekleziologickou spolupráci obou církví. Skotsko má 5,1 miliónu obyvatel a katolíků je 824 000. Více než polovina obyvatel se hlásí ke státní presbyteriánské církvi.

VÝSTUP

Křesťan se na své cestě k cíli setkává s různými překážkami. Někdy před ním vyrostе „hora“, kterou musí překonat. Připadá si jako horolezec, který má zdolat vrchol. Cesta víry se podobá horolezeckému výstupu.

Horolezec potřebuje dobrou výstroj, kvalitní lano. Také křesťan potřebuje dobrou výstroj Ducha a pevné lano víry, kterým je spojen s Kristem. Lano znamená jistotu v nejistotě. „Hora“ plná zrádných úskalí, převisů a nespolehlivých míst skýtá řadu nebezpečí. Ale křesťan je jistěn shora la-

nem, které drží ten, který je „Věrný a Pravý“. Ne my sami, ale Ježíš Kristus je zárukou naší cesty. Budeme-li spojeni s ním, nemůžeme neuspět.

Když horolezec leze, dívá se nahoru, vpřed. Křesťan se dívá dopředu směrem k cíli své cesty, k přicházejícímu Pánu.

Při výstupu nejsme obvykle sami, právě tak jako na cestě víry. Máme své bratry a oni mají nás. Pomáháme jiným, ale jsme také odkázáni na jejich pomoc.

Když jsme „horu“ zvládli, zdají se nám najednou shora všechny překonané obtíže nepatrné, nedůležité, malicherné. Jsme zase o kus dál na cestě víry, naplnění jistotou a vděčností. Jsme v Boží péči a v tomto pevném spojení zvládneme jistě i to, co je před námi.

LS